

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

As országos magyar gazdasági egyesület tagjai legyenek kaptak.

Hem lapoknak előfizetői díj:

Megés évre 30 korona, félévre 16 korona, negyedévre 8 korona.

As Országos Magyar. Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

As egyesületi tanács felügyelete alatt:

Felügyelő és kiadó: Földes Ferenc; Országos Magyar Gazdasági Egyesület; Földes Ferenc és társai; Budapesti Könyvnyomtatás az OMGE. szerkesztő-székhely.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEII.

Meghívó.

Az OMGE. országos sörárpa és komló-kiállítás rendező-bizottsága f. évi szeptember hó 27-én (pénteken), d. u. 4 órakor ülést tart a Köztelek, melyen való megjelenésre a bizottság tagjait felkértem.

Forster Géza,
igazgató.

Országos sörárpa és komló-kiállítás.

Az OMGE. f. évi október hó 1-10-ig rendező országos sörárpa és komlókiállítás rendez, mely

a m. kir. mezőgazdasági múzeum

helyiségeiben (Kerepesi-ut, szemben a Lutherudvar) tartatik meg.

A komló-kiállításra szánt komló-küldemények legkésőbb szeptember hó 27-ig küldendők be az OMGE. titkári hivatala címére, Budapest, Köztelek.

A rendező-bizottság.

Őszi luxus-lóvásár.

A budapesti Tattersall részvénytársaság az idei őszi luxus-lóvásárt 1901. évi szeptember hó 27-től október hó 1-ig rendezi az Országos Magyar Gazdasági Egyesület népszerűsége alatt a Tattersall istállóiban.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Nyárfogatok vására 3, kettős- és jukker-fogatok, valamint házas lovak részére egyenként 3, azaz mindössze 11 díj tűzetik ki, összesen 2400 korona összegben.

Bemjelentési határidő szept. 12.

A vásár szervezte a Tattersall titkárságánál Budapest, Külső-Kerepesi-ut kapható.

A fővárosi új vásári és közigazdai szabályrendelete.

A fővárosi vásárokat és közigazdai üzemi szervezete tárgyában a főváros tanácsa új szabályrendelet-tervezetet készített s azt az érdekeltségnek már hetekkel ezelőtt hozzaértesítette, jellezván, hogy a szabályrendelet-tervezet indoklása is mihamarabb közre fog adni.

Miután a tervezetben sok oly intézkedés foglaltatik, amely indoklás nélkül alig megérthető, helyénvalónak véltük csak ennek megjelenése után érdemileg hozzászólni a tervezethez, de mert a főváros tanácsa merőben érthetetlen okokból az indoklás közzétételével mindezeideig késik s mert e tervezet éltelen foglalkoztatja az összes érdekelt köröket, nem akarunk tovább várakozni a szabályrendelet-tervezettel szemben felmerülő agyallaink kifejtésével.

A minden tekintetben megváltozott viszony, valamint a forgalomnak a közel jövőben átadandó sertesvásár és közigazdai létesítése valóban elődázhatatlannal szükségessé tették már hogy az 1872-ik évben életbe lépett s azóta érvényben lévő, de teljesen elavult marhavásári és közigazdai és ezzel kapcsolatos szabályrendeletek hatályon kívül helyezessenek és hogy a mai kor igényeinek megfelelő egységes szabályrendelettel pótolatassanak.

A főváros tanácsa ezeknek a kívánalmaknak eleget teendő, megalkotta e szabályrendelet, illetve annak tervezetét, kétségkívül a legjobb szándék és jóakarattal által vezéreltetve, de sajnos, oly alakban és módon, mely az érdekeltek igényeit nemcsak hogy ki nem elégíti, de amely az összes vásári tényezők érdekeit határozottan sérti is.

A főváros tanácsának jó szándékában kétkednünk legkisebb okunk sincsen, sőt meg

vagunk győződve, hogy a szabályrendelet megalkotásának nehéz munkájában egyedül ez a szempont vezérelte, mindazonáltal magában ez a jóakarattal nem sokat ér, mert a szabályrendelet-tervezet készítői túlságos mértékben áldoztak a fiskális szempontoknak.

Teljesen eltekintve attól, hogy a szabályrendelet-tervezet alaki szempontból sem helyes és tökéletes, mindenek előtt hangsúlyozni tartjuk szükségességnek, hogy bármely szabályrendeletnek legelőször kellette az, hogy az világos, szabatos és áttekinthető legyen, hogy magában foglalja mindazt, amit az érdekeltek tudniok kell, első sorban a tilalmazó rendelkezéseket, azokat i. a. amelyekről eltekintve az érdekeltek szabad cselekvési joga korlátozva nincsen.

Ebből a szempontból bírva a szabályrendeletet, annak szembeötlő nagy hibája az, hogy nem szabatos és hogy óriási terjedelme és parafrázisfelettege dacára (a szabályrendelet-tervezet 378 §-ból áll) nem tartalmazza a tilalmazó rendelkezéseket teljes egészükben.

Igen sok esetben csupán utalás történik a főváros tanácsa által majdan hozandó intézkedésekre és egyáltalán a tanács jogkörébe van utalva számos oly ügy, melynek a szabályrendeletben szabatosan megállapítva kellene lennie. A szabályrendeletből hiányzó tilalmazó rendelkezések helyét viszont oly rendelkezések foglalják el, melyek az érdekelteket előírják, hogy mit szabad tenniük, ami nemcsak teljesen felesleges, de a szabályrendeletet zavartossá és bonyolodottá teszi elnyírva, hogy chaotikussá válik és a sok egymáshoz gyakran ellentmondó s ismétlődő parafrázisok között való eligazodást jóformán lehetetlenné teszi. Mi, akik a szabályrendeletet alaposan áttanulmányoztuk, bevallani vagyunk

Pontos szétválasztás.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31. sz. PÉRTK OTTÓ professor

Lépfene ellen

• bírkák, lovak, szarvasmarhák részére. •

Hónapokig eltartható hatáson.

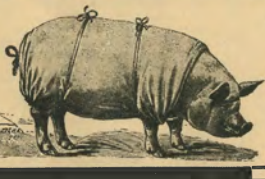
Biztos védelem. K tintű foszféndök.

Biztonságos és könnyű a használat.

Részletes tájékoztató, használati utasítás kívánattal a bárkinek.

Olcsó árak.

Mai számunk 20 oldal.

szállítja a Jenner-Pasteur-intézet következő ajánlatát, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával előszörűn sikerök által fölgyelete által készitnek.

Rapid serum

orvanczoss fertőzősnek kiltet sertéseknek 1-2 óra alatt biztosan megemnti a vesélytől.

Tartós ojtás:

sertéseket biztosan mentesíti az orvancz ellen egy teljes esztendőig, az ojtás után kéros utóhatás nélkül, a sertések nem fogynak le.

Védőojtások

kénytelnek, hogy arról magunknak teljesen tisztá képet alkothatunk nem tudunk és meg vagyunk győződve, hogy a vásárokat és községvárosokat a szabályrendelet az az értelemeleknek csak eszben nem a legmagasabb színvonalán álló felek a paragrafusok rengetejei között eligazodni egyáltalán képesek nem lesznek.

Nézetünk szerint ezért a szabályrendeletből mindenek előtt elminálandó azok a rendelkezések, amelyek nem tilalmozó természetűek s amelyek oly ténykedésre vonatkoznak, melyekben a felek szabad cselekvési jogát a tanács korlátozni nem kívánja. Ez által rövidebbé, áttekinthetőbbé és érthetőbbé válnak a szabályrendelet meg akkor is, ha a most hiányzó és okvetlenül pótlándó tilalmozó rendelkezések beletérnek.

Nagy hiánya a szabályrendelet-tervezetnek az, hogy egyszerűen utal egyes, a fővárosi vásárokkal kapcsolatos intézményekre, illetve az azok részre megállapított szabályzatokhoz foglalt díjtételekre (vásárpénztár, hajfőszolgálat stb.), ahelyett, hogy ezek a szabályrendeletben taxatív felsorolhatók. Számos utalás van továbbá különböző érvényben lévő rendeletekre és határozatokra, úgy, hogy a város és eladó felek egész könyvtárát kell hogy magukkal hordjanak, ha eligazodni akarnak.

És ez nagyon rosszul van így, mert hisz a dolog természetéből folyólag oly egységes szabályrendeletre van szükség, amely az érdekelteknek minden felmerülő kérdésben teljes tájékoztatást nyújt s amely legalább életheleltetésére alkalmas ment legyen minden kiégőző rendelkezésre való utalástól mert, ha a szabályrendelet már most így alkottatik meg, akkor a változó viszonyok által később elkerülhetetlenné váló pótlendékések oly zűrzavarrá fogják azt tenni, hogy baba valószínűleg még a főváros tanácsa, sőt maga a vásártéri igazgatóság sem lesz képes eligazodni.

Szinte érthetetlen, hogy a szabályrendeletet a főváros javára oly jogokat statál, amelyek azt meg nem illethetik. Mily alapon arra gyal példál magának a főváros az állatvásárok és állatkiállítások engedélyezésének jogát, amely egyenlő a városi jogok adományozásával, holott ez a jog a főváros tanácsa, illetve a főváros közönségét semmiképen meg nem illeli. S hogyan utalhat a szabályrendelet oly intézkedési jogokat, ugyancsak a fővárosi tanács jogkörébe, melyek egyedül a kormányhatalmat illethetik meg. Nem gondolt vajjon a főváros tanácsa arra, hogy a szabályrendeletnek ezek a rendelkezési kormányhatóságú jóváhagyást nem fognak nyerhetni, viszont azok sem, amelyek az érvényben lévő törvények és kormányrendeletek határozott ellenében vannak?

Nézetünk szerint minden városi szabályrendeletnek alkalmazkodnia kell a fővárosi törvényekhez, azokkal szembe nem helyezkedhetnek és azokat nem mellőzheti; már pedig a szabályrendelet-tervezet összeállításába jön a szabályrendelésügyi törvényrel, illetve ennek a választókra s községvárosokra vonatkozó ezeknek állategészségügyi szolgálatát szabályozó rendelkezéseivel, melyeket a szabályrendelet nem respektál. Az pedig, hogy a főváros tanácsa pl. a savatosságai kérdés egyáltalán rendezésével és az érvényben lévő állategészségügyi szolgálat rendezéséről szóló törvények meg

nem egyező állategészségügyi intézkedéseket léptet életbe, legalább is hatáskörüi tullesnek minősíthető, mely intézkedések ugyancsak nem tarthatnak jogot felsőbb jóváhagyásra.

Vannak ezenkívül a szabályrendelet-tervezetnek oly intézkedései, melyek sokaknak érdekeit sérítik és amelyekkel a főváros tanácsa szerzett jogokat akar nullifikálni, holott ilyenek egyszerű szabályrendelettel életbevitelével senkifől megvonni nem lehet.

Általában jellemző a fővárosi tanács által készített új szabályrendelet-tervezet az, hogy a fiskális szempont a megengedéssel és méltányossággal nagyobb mértékben érvényesül s vérs fővárosnak húzódik végig e tervezeten az a tendencia, hogy nem a főváros intézményei vannak a közönségért, hanem a közönség az intézményekért. Nagyon természetes, hogy így alapon épült s a körültekintésnek nem tulajny mértékével készült szabályrendelet a városi érdekeltség egyetlen tényezőjének sem előlgi ki igényét, sőt ellenkezőleg, az összes érdekeltek tiltakozásukat és előgedelenségüket fejezték ki az életbevitelni szándékolt szabályrendelettel szemben.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”, mint a gazdáközönség érdekeinek megvédésére hivatott képviselője is terjedelmes memorandumban fejtette ki agyálgyait a szabályrendelettel szemben, reamutatván részletezen azokra a hiányokra és sérelmes intézkedésekre, amelyek a szabályrendeletben oly nagyon is szembeötlőek.

A szabályrendelet részleteivel, ezeknek örösi terjedelme miatt e helyütt behatóban nem foglalkozhatunk, de nincs is réz szükség, mert a hiányokra és tévedésekre az illetékes körök úgy is felhívták már a tanács figyelmét, amely reméljük és kívánjuk, hogy az érdekeltek városi tényezők objektiv kívánságait nemcsak figyelmére fogja méltán, de oly értelemben is fogja módosítani a szabályrendelet-tervezetet, amely az érdekeltek igényeit amig egyrészt ki elégíti, másrészt a főváros fiskális érdekeit is kielégíteni fogja.

J. P.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rövevényező: Kovács Béla.

Apróságok az állattenyésztés köréül.

(A tehének miskálóra. — A víz és tej mennyisége. — Szimmenthál-magyar keresztes. — Magyar szalmák. — Fésztök szarvasmarhák teveléséről.)

Nálunk meg ösmeretlen dolog, kifűldődni azonban annál inkább értejedőbb szokás, a tehének miskálóra, a pefefekészékek mesterseges uton való eltávolítása, abból a czéüből, hogy a téhen tejelőképesége ilyen módon fokoztassék. Különbösen Páris környékén vált általános szokássá a tehének miskálóra, de meglehetősen el van terjedve Svájcban s Délnémetországban is. A miskálóról, nevezetesen annak előnyéről a következőket írhatjuk. Miskálóra csak az a téhen alkalmas, amely teljesen egészséges; ilyen tehéneknél az ügyesen végrehajtott műtét, a pefefekészékek kíméltése teljesen veszélytelen. A már egyszer kímárolt tehének továbbtenyésztése természetesen nem alkalmas. A műtét leborjász után 1-4 héttel vándor készessül mire jelentéktelenül megapad a tej, de csak egy-két napra, mikor ismét emelkedni kezd s a téhen állandóan egy-két liter tejjel többlet fog adni, mint amennyit előzőleg adott. Az eljárás előnye

azonban nemcsak ebben rejlik, hanem legfőként abban, hogy a tej mennyisége és minősége egy évig, sőt tovább is változatlan marad, sőt a zsír és kaseintartalom mintegy 25%-al emelkedik is. Az ilyen tehéntől származó tejnek sőtartalma, nevezetesen pedig foszforosav sómértartalma is nagyobb s egyenletes, ami természetes, mert nem ineregek, vemhesség által nem zavartatik a tej összetétele s így az ilyen tej különösen alkalmas cseseműk táplálására. Miskálóról a tehének átlagosan 1000 literrel több tejet adnak, mint a nem miskálóról. Dacára a tej nagyobb mennyiségben való elválasztásának, e tehének hízekonyabbak is s többnyire mint igen jó husban levő, még teljesen el nem apasztott állatok kerülnek vágóházra. Ez eljárás tehát csupán nagy városok közelében s olyan helyt fizethető ki magát, ahol tenyésztéssel nem foglalkoznak, hanem friss fejőseket vére, a kifejő tehéneket mészárszéki uton értékesítik. Ilyen helyt is — ha netalán valaki kísérletek akarja tenni — nagy elővigyázatlat kellene eljárni, mert e műtét keresztvírtelme nem csak tudást, de gyakorlatot is igényel, amelyely előzőszerint még állatorvosaink sem ilyen rendelkeznek.

Hogy a víz frissesége, üdősége igen nagy befolyással van az állatok egészségi állapotára, már én köztudomás dolgot, hogy az állatok nem fordítanak elegendő gondot arra, hogy az állatok mindig friss és jó minőségű vízzel legyenek itatva. Sok helyt vannak a legelőző állatok álló, poshadt víz ivására utalva, pedig az ilyen víz nemcsak egészségre ártalmas, de tejlőelőképeségre is káros. Érdekes s feljegyzésre méltó megfigyelést tett a leltőten Gromingben, Németországban, ahol a tehenek hosszabb ideig poshadt, álló vizet italt, majd azonban kuta áshatt s annak friss vizével itatta tehénét, mire a tej mennyisége jelentéktelen — nem kevesebb mint darabonként és naponta 1/2 literrel szaporodott. Feltűnő lévén a dolog, egy bizonyos idő múlva tehénét ismét a káros, álló, poshadt vízre itatták, s az apadás ugyancsak körülbelül 1/2 literrel tejt ki darabonként és naponta. Ki volt a víz, hogy e körülmények nagy befolyások eredményezhettek volna.

Közlemlényim egyikében előlított tettem már, hogy egyik tisztán gadtatás magyar tehéneket szimmenthál bikákkal keresztesz. A nyári sziműköt alatt került a kíváncsiság oda a déllibabok hazájába, a Tisza partjára, ahol a gulya, a ménes a maga eredetiségének legelőz meg ma is, a hova a tarka marhák meg nem igen törtek utal maguknak, hogy szemlőtszembe lássam azt a kereszteszti terméket, mely érdeklődésemet annyira felkeltette. S meglepőte gyönyörködtem az állatokban, melyek nemcsak az erőtől, de az egészségtől is dúsak, de magukon hordják a legkitűnőbb husfurmát is. E kereszteszti termékek felnevelése éppen úgy történik, mint a gulyabé szilaj magyar marhák. A gulya állandóan legelőn tartózkodik s csak hólepel idején kap enni s jászóllólt is. A borjú legelőző anyját adig szorja, miközben, könnyű s szedhető vastag tekintetében legszorgalmas követelményeket is kűllja. Fejlődése azonban legalább egy évvel gyorsabb a magyar marhánál, melyhez különben inkább hasonlít, mint a szimmenthálhoz. Marja, hátrónala, különösen pedig fara sokalkta szeleesebb, mint a magyar marhák s mélyebb is, sőt, sok helyt tartalmozó koncz és czombbal. Bőre vastagabb, puhább, könnyű s szedhető vastag csonközökben s ami a legszembeütőbb, sokkalta jobb husban van, mint a vele egy legelőző ól magyar marha. Ökrei igazán csaknem oly jól dolgoznak, mint a magyar ökrök, erőtermelés tekintetében épenséggel nem maradnak hátra, de valamivel lassubbak, miert is 20%-kal több ökröt kell tartani, mint a magyarból, amely könnyű, puhább, könnyű s szedhető vastag ökrök bíval hamarabb és kevesebb takarmányt bírval. A kereszteszteni két szimmenthál bika működött, egy személyesűmi is egy piros-tarka. Utóbbi borjú közölt sem szin, sem test-

alkat tekintetében ninces'egytőlésű, azért esetleges hasonló keresztéséknél pirostarka bikák használatá nem is javasolható. A zsenylevélzű bikától származó utódok között azonban igen nagy az egyöntetűség s zsin és szarvállal és nagyság tekintetében annyira hasonlítanak a marok marhához, hogy attól alá lehet őket megkülönböztetni. E keresztésű mindenesetre nagyon is figyelemre méltó s aligha nem nagy szerepe lesz a jövőben. Ajánlatomra tulajdonos is határozta, hogy egyik közlebebi országos kiállításra be fogja mutatni keresztésű termetűket.

Az idei év nemcsak szemben, de számlában is egyidejű termést adott, hogy különösen egyes vidékeken a legnagyobb számla szükségnek néz elebe gazdaközösügnök. Így, tesszem azt Kassán, ma szeptember 16-án 28—30 korona egy szeker szalma, amely 5—6 méterdászánál többe nem tartalmaz. Ma tehát háromszorosa az a szalmának, milyen lesz majd március, aprilisban. E magas számadalmak az háttérben megvan, hogy egyrészt a meglevő ceskely mennyiségű szalma kizárólag alom gyúntat fog felhasználhatni, ezáltal is drágítván a zsenát, aminek aya Kassán már ma is 9 korona körül ingadozik méterdászoként, másrészt pedig az alommal is a leptakörökösben kenyélben bánt a gazda éppen annak magas ára miatt s így kevesebb trágyát termel, amely körülnyitni bizonyára ki fog hatni a jövő termesékre. Pedig e bajon lehetne némileg segíteni azáltal, ha olyan vidékeken, hol nagy a szalma szűke, egyelőre nem számlát, de tözeget alkalmaznánk alom gyúntat. A tözeg kitűnő alomanyag, nem drága s csak az a baja, hogy nagyon nagyban való használatnál a víz megfogalkoznak. Nem szenved kétségét azonban, hogy abban az esetben, ha a magyar gazdaközösnek nem idegenkedne annyira alom gyúntat való használatától s ha kiltatás volna arra, hogy nagyobb mennyiségeket lehet elhelyezni, bizonyára azonnal kassaa vállalkozó, aki gyártását megkezdé, sőt Kassa közvetlen közelében is van egy tözegetelő üzem, amely azonnal megkezdé a gyártást, ha kiltatása volna arra, hogy a fél tonnyan legalább 500 anyag alomtözeget értékesíthetné. A tözeget alom a körülbéll 15 korona körül szokott ingadozni s így benne egy olyan értékes alomanyaggal bírnánk, mely különösen a kedvezményes fuvardit az ország legváltozóbb részébe is elbírná. Sok szűkezős abban a nézetben van, hogy a tözeg a számlánál is jobb almot szolgáltat, különösen azért, mert ammoniakléttöltésképe jóval nagyobb, mint a számláé. Különösen a hallei kísérleti állomás foglalkozott a tözeg beható tanulmányozásával. Lovak alá kizárólag tözeget alkalmazott, amelynek fejeltartalmu anyaga a trágyában olyan hatást lényegesen ki, mint a féltrágyánál használatos mennyiségű salétrom 49⁷/₁₀ háttér minden egyéb alomanyag hatása jóval ceskelyebb. Ugyanazon minőségű lúg hektárján tiszta tözeget alom után 3141 német mázsa burgonya termett, míg szalmatrágya után csak 2834 mázsa. Határozottan nagyobb vízelészívő és ammoniakléttöltésképeggel bír, mint a szalma s így nem kell feltétlenül tartani, ha az alomzsmintát valószínű számlák szalma helyett tözeg beszerezésére határozottan el magukat.

A szarvasmarhák fulgének tevévelés által való megjelölése azért sem igen unalmas, mert bajorban készíthető alkalmas testek, olyan t. i., melynek nyoma az állat egész életében megmaradon. Közli most a Voralbergi gazdasági egyesület, hogy hosszas kísérletés

után a következőkéül készült festőanyagot találták olyanakk, mely az állat egész életében megmarad s el nem enyészik. 50 gr. gycerin, ¹/₂ liter spiritus és 50 gr. kinnász. Használat előtt e keverék jól felirandó, az adagok élédek felirandó, a felirandó s a porzóelők egy félórát időközönk ismétendő. Ha a festék bő szárad, egy kevés szeszszel való felezészt után hármikor is használható. —*csy.*

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cséllő István.

A murokrépa mint takarmány.

A murokrépa nagyban termetése ma még alarendelt szerepet játszik a gazdasági növények termetésénél, ami annál is inkább sajnálatos, mert a murokrépa a homoktalajok egyik legjobbszab hajtásnövénye s emellett kitűnő eredménynyel takarmányozható is. A kellemes édeskés íz, egyestülékelé talányakészlettel és jótékony életrendi hatással a murokrépát valamennyi háziállatunk kitűnő takarmányává avajta fel. Tápanyagkészlete Kühn szerint: 14% szárazanyag, 13% fehérje, 0,25% zsír, 9,9% szénhidrát és 1% hamu. Emésztetősége a rafinálék mindenyikét megközelíti, sőt még felül is melja. Wolf szerint murokrépából a 16 99³/₁₀ fehérjét és 93⁸/₁₀ nitrogénmentes anyagot emészt meg.

A murokrépának kellemes, édeskés ízét a 8% nyerscukortartalom kölesztözi s ez teszi az állatok részéről kedvelté a murkot. Tartalmaz még a már elmondott anyagokon kívül a murok még többet is tartalmaz, mint a nyitított dextrint, peptint, amelyek emberi eledele teszik. Ami pedig a murkot jó izé és kedvező tápanyagi összetétele mellett hasznos is teszi, az az állatok jó egészségére való hatása.

A murokrépát már a régiókikében is használták lovak részére melékarmánynak is különösen ceskők részére, amelynél az első időszakban nagy jelentőséggel bír. Gyakran előfordul az az eset, hogy a ceskők a nyári időszakban, folytonosan nedvű zóldtakarmányon vagy legelőn tarva, az ősz beálltával gyorsan száraz takarmányozásra vietenek át, aminek sokszor rossz, pl. életrendi baj szokott következménye lenni. Ismeretes az is, hogy a fejlődés a lónál különösen az első időszakban, hogy nagyon elősegítessék s tudvalevő dolog, hogy a ceskő, ha fejlődésének első időszakban marad vissza növekedésben, az életének további szakában alig pótolható.

A murok nedvű takarmány lévén, képes a zóldtakarmánytól pótolni, e felvételé könnyűül a száraz takarmányok mellé és elősegíti emésztetőséget. Mintegy átmeneti szolgálhat tehát a zóldtakarmányozásról a szárazra.

Ismeretes a szopók ceskők rendszerint őszzel felépő u. n. gisztabetege, amelynél oly sok esetben — különösen amelyek egész nyáron víznyes helyen fekvő legelőn élt — pusztul el. Ezen betegség sokszor vesélyesebb, mint ahogy ellene védekezni tudunk. Előjele az étvágytalanság, szőr nagyraemlé és fénytelenége, s következményei a kemény ganjáris, illetve szorulás, kólika, amely gyakran a kímulás oka lehet. Az életrend ebbeli megváltozásánál nagy szerepet játszat a murokrépa etetése. Könnyű emésztetősége, életrendi tevékenysége és megfelelő tápláló képessége leromlott állatok részére és erősítéské lehet, a szűkező lehet továbbá a murokrépa a ceskőnél fogvalás időszakában, mert ekkor kevésbé képesek az állatok keményebb száraztakarmányt megvágni.

A murok egyáltalában minden lóra könnyen emésztetőségénél fogva jótékony hatást gyakorol. Tudva van az is, hogy az őregbe lovak, amelyek a tél száraztakarmánnyal való ete-

tésnél lefogtak, tavasszal a nedvű zóldtakarmánnyal magukhoz jönnek; ugyanezt a hatást érthetik el a murok etetésével is. Az őreg lovaknál legtöbbször a fogak is hiányosak, így hogy a zéna, avagy zsemleeséget csak nagy megerőltetéssel rághaják össze, a murokrépa tehát itt is méltó és elgátolt és kímélő emésztetők takarmány, nagy szerepet játszat.

Az igáslóvalkal is előnyös lehet a murok etetése, ha azt a főtakarmány mellé adjuk. A lóval mellette — ha elengedő száraz és abraktakarmányt kapnak — jól értek magukat, gömbölyűek, sima szőrűek s erősebb munkára végzésre is képesek lesznek. Az igáslóvalkal azonban mint egyéb állatok, csak mint rendszeri melékarmányt jöhet számba. Mint ilyen azonban figyelemremlő, mert pl. őszszel a lovaknál előfordulni szokott vakbélgyulladás elhárítaja, vagy könnyebben elviselhetővé teszi. Elősegíti továbbá a vedlést s a szőrnek bizonyos fényeséget s e mellett a lónak jobb kinézést kölcsönöz. A murok dörny legjobban szembeölő, zóldtakarmányozásról származó való átmenetnél épű, mint amikor kevés és nehezebben emésztetők takarmányok (leguminózák, korpa, zéna stb.) adogatának. Ilyenkor nagyobb darabokra őszszepírtet répat helyesebben este adhatunk, 2—5 kg. mint melékarmánynak elegendő. Nagyból mennyiséget csak a nyugalmban levő lovaknál előnyös etetni, ennyi azonban bármely lónak bőven adható. Anélkül, pl. sok helyen a télivar futtató lovakkal is jó eredménynyel etetnek murkot. Wrangel gróf egy könyvében a szopók ceskők részére épű, mint az olyan lovaknak, amelyek elgyengültek, avagy krónikus köhögésben, étvágytalanságban szenvednek, a murokrépát, melynek emésztetősége azonban a fagyott murkot etetését. Ahol fagyott murokrépa lenne, ott ajánlja ennek zöldítését, avagy a nagyobb mennyiségű, besavatnyított és tehenekek, vagy sertésekkel való feletését.

A tehenekek a murokrépa különben kitűnő takarmány. Igaz, hogy befolyással van némileg a teheni tejelésre, s a tejmennyiséget csökkenté, minőségét azonban azelőtt kizárólag csak a tejben fokozza. Az olyan tehen tejelőből készült vaj pedig, amelyet murokrépával etettek egy színe, mint izre kitűnő.

E mellett a hasas tehenekek, — amelyekről tudva van, hogy rosszabbul táplálkoznak — a murokrépa kedves és gyorsan emésztetők takarmányt képez. Tejelő tehenekek egyenként 20 kg. murkot is adható. E mellett természetesen nem szabad a murok tágabb tápanyagát megfigyelésnek s mellette száraz- és abraktakarmánynak kell adagolásáról gondoskodniuk kell.

A hizomarkhával a murokrépa nyersen, valamint gőzölés szintén etethető, mert a hizók husa szép és ízletes lesz tőle. A földről zóldeséget is megesszik a hizók, azonban mindig apróra vagdalva etessük velük.

Juhok részére szintén használható melékarmánynyal, sőt a birhák szivesen is eszik; kedves takarmány különösen a hizóbirhánnyak, zabbal és repce- vagy lenmagpogácsalissal keverten.

Száraz sertések és szilők nyers állapotban a murokrépa szintén eszik s annak etetése egyszerű.

Lúd-hízalásnál szintén kifizeti magát a murok etése, különösen a hízalás első időszakban. A ludak az apróra őszszegáldt murkot nagyon szivesen eszik s husuk többé is ízletesebb lesz tőle.

A murokrépa levétezés is fűházasnálható takarmány Tartalmá Kühn szerint: 20³/₁₀ szárazanyag, 3⁵/₁₀ fehérje, 3²/₁₀ nitrogénmentes vonatanyag, 0,8% zsír, 3,2% szénhidrát és 3⁶/₁₀ hamu. Tápanyagartalomban tehát gazdagabb a takarmányrépa levélénél. A murokrépa zóldséget igaz, nem szeretik annyira az állatok, mint a takarmányrépa levelet, ha azonban nem földesek, a tehenek eleget tudnak böle em. Kellő takarmány-

zás mellett egy tehénre 15–20 kg. mureklevél és lelet számítani, amilől a tehének jól teleznek és egészséggül kifogastalan marad. Beteg murekrepélével, avagy maga a murek, ha beteg, semmiesetre sem adandó az állatoknak. Jószámitott állapotban azonban kedves és jóízű takarmány ez is. A sertések az összevagdalt és más takarmánnyal, pl. korpával kevert murekzöldeséget szintén szívesen eszik.

Az elmondottakból látható, hogy a murekrepé, mint rendkívül értékes takarmánynövény nagyobb mennyiségben való termesztése is ajánlható, de természetese főképp ajánlható a kisgazdáknak.

Agh Endre.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutjra Ferencz.

Magyarország állategészségügye (1900. évben.)*

Az 1888: VII. t.cz. 24. §-a és az ennek alapján kibocsátott miniszteri rendeletek értelmében az 1900. évben hivatalból jelentendő fertőző állati betegségek voltak: a keleti marhavesz, a lépfene, a vesztéség, a takonykór, a száj- és körömfajás, a ragadós tüdőlob, a tenyészbenzás és az ivarszerveken jelenkező hólyagos kiütés, a rühösség, a sertésörzencia, a hivalyvész, a sertésvész és a sertéskolera.

Ezen betegségek közül az év folyamán a keleti marhavesz egy esetben sem fordult elő az ország területén.

A többi betegségek közül a megelőző évhez viszonyítva kevesebb száma esetében történt észlelés alá: a vesztéség, a takonykór, az ivarszervi hólyagos kiütés, a himlő, a sertésvész és a hivalyvész, ellenben több esetben állapított meg: a lépfene (szarvasmarhák és juhoknál) a sertések orbánca és a rühösség (főképen juhok között). A ragadós tüdőlob 1900. évben, de kisebb területen megállapított, száj- és körömfajás pedig szintén több állat, nevezetesen juh és sertés betegedett meg, de a fertőzőtt terület jóval kisebb volt.

A hivatalos bejelentések adatai szerint a ragadós betegségekben mindössze megbetegedett:

	1900-ban	1899-ben	1900-ban tehát
Ló	3,123	3,077	+
Szarvasmarha	11,050	22,964	-
Juh	23,573	9,142	+ 14,431
Sertés	300,349	347,956	- 47,607

A megbetegedett állatok közül elhullott, illetőleg öleletett:

	1900-ban	1899-ben	1900-ban tehát
Ló	1,262	1,262	0
Szarvasmarha	2,548	3,100	552
Juh	1,476	1,202	+ 274
Sertés	188,393	216,029	- 27,636

Kedvezően alakultak a viszonyok nevezetesen a száj- és körömfajás, a ragadós tüdőlob és a juhhimlő tekintetében.

A száj- és körömfajás egy a fertőzőtt terület nagysága, mint a megbetegedett állatok száma tekintetében az 1896. év óta fokozatosan enyhül és az 1900. év folyamán már csak igen kis területen, egészen 22 községben került észlelés alá. Bács-Bodrog vármegye három községétől eltekintve, hol a betegség száma a mesterséges bejuttatás következtében aránylag magasra emelkedett, egyébütt a betegség igen erősen fertőző jellegű lépett fel, a megelőző évi, midőn több erdélyi vármegyében jelentékeny számu elhullásokat is okozott. Az év

folyamán a fertőzőtt községek száma hetenkint 1 és 6 között ingadozott, 43 héten keresztül pedig az ország egész területére vérszemés volt.

A ragadós tüdőlob ezúttal már csak igen kis területen állapított meg egyes idült kór-estetekből eredő fertőzés következtében. Csak Szepes vármegye területén történt meg több állatnál egy hegyi legelőn bőrtől befertőzés következtében és főképen annak, valamint általában a bármily okból gyanas állatok haldektalanul lélesének tulajdonítható, hogy ez esetben a kisajított szarvasmarhák száma a megelőző évhez képest emelkedett. Ezúttal ugyanis összesen 1117 szarvasmarha tövöltelt el, szemben 984 darabbal a megelőző évben és az állam összesen 79,254 K. 101. kármentésről fizetett az állatok tulajdonosainak.

Az 1892-ben megkezdett írtás folyamán az 1900. év végéig mindössze 65,635 szarvasmarha vonatott ki a forgalomból, az állami kármentésről összege pedig 3,617,963 K 85 Ft tett ki.

A juhhimlő elterjedése az 1898. év óta észlelt óta jelentősen javult és ezúttal az ország összes jársáinak csak 3 1/2%-ot tett ki, a fertőző betegség lefolyása is enyhe volt, amennyiben a betegök közül, csak 7 3/4% hullott el.

Kevésbé változtak a viszonyok a sertések járványos betegségei tekintetében.

A sertésörzencia kisebb területen ugyan, de nagyobb erővel uralkodott. Ezúttal ugyanis a betegség 21,419 sertésben állapított meg, szemben 19,213 darabbal megelőző évben; elhullott 15,234 db., szemben 10,224 dbal a múlt évben.

A sertésvész valamely kisebb területen kevesebb állaton került észlelés alá, lefolyása azonban valamely súlyosabb volt. Megbetegedett ugyanis összesen 271,589 sertés, a közülük elhullott és öleletett 173,324 darab, míg a megelőző évben 327,716 darab betegedett meg és ezek közül 203,769 darab hullott el, illetőleg öleletet le. Az ország összes sertésállományához viszonyítva az összes vesztéség 2 7/10-ot tett ki, szemben 2 2/10-ával a megelőző évben. A járvány enyhülésére mutat az a tény, hogy ezúttal a járvány első uralgása rövidebb ideig tartott és hol a fertőzőtt községek legmagasabb száma 1329, míg a megelőző évben 1603 volt.

Az állati járványok okozta vesztéségek pénzértéke, eltekintve a forgalmi korlátozások folytán köztve előállott károsodásokról, megközelítő számítás szerint 6,636,978 K-t tett ki, szemben 7,485,840 K-val az előbbi évben. A kibuntató összegnek tulajdonzó része 89 7/10, ezúttal is a sertésvész okozta vesztésekre esik (a megelőző évben 83%-ot a megelőző évihez képest).

A járványok írtásához az állam közvetlenül, az állami állatorvosok illetményeinek és a szakközségek hivatalos eljárásik költségének fedezésén kívül, a ragadós tüdőlob, ezen betegség és fertőzés gyanúja miatt kisajított szarvasmarhák, továbbá rejlett takonykór miatt kiirtott lovakért, valamint a takonykórral fertőzött tárgyakért fizetett kármentésről járult. Az illető költségek ezáltal költségeképpen alakultak:

ragadós tüdőlobban beteg vagy erre gyanas szarvasmarhákért 33,117'20 kor.
ragadós tüdőlobos fertőzőtt szarvasmarhákért 46,136'90
takonykóros vagy erre gyanas lovakért 15,712'40
megsemmisített tárgyakért 5,450'88

összesen --- 100,417'38 kor.

A községközből száma az év folyamán 2127'00 2145-re, vagyis 18-czal emelkedett. A községasztás céljaira levágot állatokra vonatkozó adatok szerint ismét és pedig jelentékenyen, emelkedett a sertésűs fogyasztása, amennyiben az év folyamán 21 2/10%-kal több sertés öleletet le. Emelkedett továbbá a levágot tehének (+ 11 7/10%), növekedemkárh (+ 10 1/10%)

és borjúk (+ 2 9/10%) száma is, míg a levágot bikák (- 13 7/10%) és ökrök (- 11 2/10%) száma csökkent. Valamely kisebb terület végül a juh- és kecskesű fogyasztása is.

Az állatorgalmal általában jóval élénkebb volt, mint a megelőző évben; különösen emelkedett, eltekintve a juhoktól, az állatvilágra külföldre, míg a behozatali egyidejűleg csökkent, úgy hogy a kiviteli többlet kedvezően alakult.

A vámkülföldre a kivitel majdnem kizárólag szarvasmarhákra és lovakra szorított, míg Ausztriába ezeken kívül sertés is vitétt ki jelentékeny számban. Egészen a lovak kivitele 36 0/10%-kal, a szarvasmarhák kivitele 7 6/10%-kal, a sertések kivitele pedig 21 8/10%-kal emelkedett, míg a juhok kivitelében újabb csökkenés mutatkozott és pedig 23 7/10%-kal.

Ezzel szemben a behozatal az összes állatnemekben csökkent, leginkább szarvasmarhákban (14 0/10%-kal) és a használati lovakban (14 6/10%-kal).

Az állatorok állomások száma 1100-ról 1138-ra, az állatvisszartó községek száma 116-ról 123-ra emelkedett, az állatorok pedig 6200 dbal több állított ki, mint a megelőző évben.

A kőhányai és a győri állategészségügyi hivatalok, illetőleg a felügyelők által tartozó sertésparczok forgalma ezúttal is aránylag szűk határok között mozgott. Győrétt úgy a felhajtás, mint az elszállítás iránlylag tetemesen emelkedett ugyan (az előbbi 72 7/10%-kal, az utóbbi 21 8/10%-kal). Kőhányára azonban a felhajtás csak jelentéktelenül (1 5/10%-kal) emelkedett, az elszállítás pedig éppenséggel csökkent és pedig 9 7/10%-kal, annak folytán, hogy sertések innen a kisebb ausztriai városokba nem voltak szállíthatók. Németországi verők 887 sertést az osztrák határokat érintően feltesen Németországba szállítottak, és az irtás ebban az irányban nem volt nagyobb lendület.

A védőajásokat a lépfene és a sercezőgűzők ellen nagyobb arányban vették igénybe, mint a megelőző évben. ellenben sertés kevesebb ojtatot le orbáncz ellen.

Az állategészségügy rendszert folytatólagos rendezése céljából az év folyamán a Magyarországi állategészségügyi bizottság sorában fottoszágnál fogva első helyen áll:

az állatorvis közszolgálat államosításáról szóló 1900. évi XVII. t.cz. és az ennek a törvénynek végrehajtására kibocsátott földm. miniszteri rendelet, minnek folytán az állategészségügyi rendszert törőletében az 1901. év kezdetétől korszakot jelentő fordulat állott be.

Az Ausztriából iránlyul sertésforgalom lehetőleg akadálytalan lebonyolításának biztosítása érdekében a földművelésügyi miniszter folytatlag szabályozta a sertésvész fellépése esetén követendő eljárás, mely szerint a betegség járványos uralgásokkor vesztéskelint beakadandók, a vásártérre szigoruan ellenőrizendők, a sertés pedig a ragadós tüdőlobban megviszálgatók törőtorította a sertésparczok által feladott állatok szállításának feltételeit, végül az osztrák határral szomszédos vasuti állomásokon külön megjelölő szolgálatot szervezett abból a célból, hogy fertőzőtt szállítmányok a határon át ne vitessenek.

A járványos betegségek bejelentésének fontosságát érdekében a ragadós tüdőlobban, száj- és körömfajásban, sertésvészben és himlőn kívül, a sertésörzencia távritai bejelentése is kötelezővé tététt.

Az állatok vasuti szállítását illetik azok a rendeletek, melyek szerint: versenylovak a vasuton való megviszálgás, cziszukoska, vásártérkebe és más hasonló telekre szállításuk pedig marhavetők nélkül szállíthatók; gumókör és mirigykór jelenséget mutató, továbbá előrehaladottan vermes állatok --- utóbbiak levágot fészt leendő szállítása --- vasutra fel nem vehetők; hat hónapon alul levő borjúk pedig csak állatorvis megviszálgás után szállíthatók Horvátországra.

Végül a katefrikai angol gyarmatokban

*) Az 1900. évről szóló „Állategészségügyi évkönyv” bevezető fejezete.

felépett keleti marhavész, valamint az Egyiptomban, Smyrnában és Glasgoban fellépett kelelindiai pestis folyta a szarvasmarhák, illetőleg az állati nyers termények behozatala megfelelő korlátozások szenvedett.

IRODALOM.

A magyar szent korona országának közgazdasági állapota az 1900. évben a czime annak a vasas, kök nyolclevél iver terjedő kötetnek, melybe Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter egybefoglalja az összes kereskedelmi és iparkamárák 1900. évi jelentését, ellátva azokat egy hasznos, részben, az összes jelentések anyagának lényeges részeit egybefoglaló bevezetéssel.

A kereskedelmi és iparkamárák — mint minden évben — most is számot adnak körleteik összes közgazdasági viszonyairól, felölve egy az östérmelet, mint az ipart, kereskedelmet, forgalmat, pénz- és hiteltitelyt, egy egybefoglalva az összes hazai jelentés, tulajdonképpen országos statisztikájával, mely tagolja az ország különböző vidékei szint és ez az, ami az így munkában legbecsebb, ez az, ami a mi dicseri a minisztert, a ki általa, hogy nem elég rendelkezni az egész ország viszonyaira egyöntetűen foglalkozó statisztikával, ez csak úgy becses, ha ismerjük a különböző vidékek állapotait ellátó, és mindig jellegzetes viszonyait. Csak az így, az egyes vidékek speciális viszonyaira számoló közgazdasági politika lehet egészséges és Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter erre akart állandó anyagot kapni, mikor most harmadéve örendelte, hogy a kamárák jelentési röviden, tömören, a viszonyok hiú ismeretűre szorítva, egészségese egy kötetben jelenjen meg, iparfejlesztési szakbizottsága bizva a jelentések sajtó alá rendezését. E központosításnak az a nagy előnye, hogy az összes jelentések egyszerre jelennek meg, hogy az egész anyag áttekinthető, jól áollott a kamárák jelentését, telve sok fölösleges adattal, márczius-április-üzemelési szárazított, meg mindvégig más és más alapon készítve, úgy hogy összehasonlítás alapjait egyáltalán nem szolgáltatná, és it tekintve attól, hogy husz külön jelentésnek különböző időben, 7—8 havi időközökben való megjelenése azok felhasználását is teljesen megnehezítette.

Az előtett fekvő vasas kötet kétségkívül nagy haladást jelent a két előző évi kötetekhez szemben, a kamárák, mint tömöröbben és jobban törekednek megfelelően azon feladatnak, hogy az országot — és nem mint sokan tévesen hiszik, a minisztert — tájékoztassák a közgazdasági viszonyokról, mert ennek az egrytes jelentések tulajdonképp ez a feladata, a minisztert speciális jelentésekkel kell a hajókori tájékoztatás és ha fényleg tudnak majd az országban ennek révén általános érdeklődést kelteni, akkor fogják a jelentések csak igazban teljesíteni feladatukat és akkor lesz könnyítve a miniszterium feladata is, mely intézkedéseiben és irányításában iskolázott közvéleménnyel fog rendelkezni.

Erre az így jelentések igen alkalmasak, bár van a mostani kötetnek is még sok hiánya és hézagja, a mennyiben egyes jelentések nagyon is általánosn mozognak, mások elévészve a czélt, inkább a miniszternek akarják szólni, minsem a közönségnek. Reméljük azonban, hogy Hegedüs Sándor miniszter módot fog találni a jelentések tökéletesítésére is, miben a hazai kereskedelmi és iparkamárák támogatni fogják.

A jelentések tartalmáról szólva, mindegyikből a helyzet komoly és súlyos volta tűnik ki, melyben mezőgazdaság, ipar és kereskedelem egyaránt sinylett a múlt évben. Azonban a javulás kétségtelen jelei is mutatkoznak, a helyzet az ország sok vidékén az újabb len-

dület képet mutatja és különösen örvedetes, hogy több jelentés a gyaripar fejlődése, úgy nagy gyarak létesítése mellett a kisipar helyzetének javulásáról is ad számot, csaknem kivétel nélkül dicseri a miniszter azon eljárását, melylyel és a hogyan a kisipar baján segít.

Ez a része a jelentéseknek kétségkívül a legjobbatöbb. E mellett figyelmet érdemel még, hogy daczára a mult év súlyos voltának és annak, hogy ez a helyzet immár negyedik éve tart, iparvállalataink ezt a vádsgót szilárdan bírták el, számba vehető nagyobb bukás nem fordult elő, valamint egy-két eset kivételével a pénzpiac az egész ország területén állották meg helyüket, ez a magyar ipar, kereskedelem és hiteltitely legkétségtelen bizonyítványa, ez mutatja, mily szilárd és becsületes alakokon nyugszik közgazdaságunk ezen fontos tényezője.

E jelentések hivatos kiadmány, mely a kereskedelmi miniszterium iparfejlesztési szakosztályában kapható.

Románia külkereskedelmi forgalmáról.

(A. m. kir. földművelésügyi miniszter romániai szaktudósítókának folyó évi augusztus havi jelentése.)

E napokban adta ki a román pénzügyminiszterium a Románia 1900. évi külkereskedelmi forgalmáról szóló kimutatás I. kötetét. A kimutatás a következő érdekesebb adatokat tartalmazza :

Először azonban kiemelt, hogy 496 millió frank forgalom mellett ezen évben előző haladja túl a kivitel értéke a bevitelt. 1896-ban mikor az összforgalom 661 millió telt ki, kivitel és behozatal majdnem egyenlő volt, különben pedig a behozatal értéke egész a mult évig a kivitelét mindig tetemesen túlhaladta.

Ámbar az összforgalomban általában visszacsúszott a múlt év 180 milliótól 190 milliót telt ki — mégis az 1900. évi a külkereskedelmi forgalom egészségesebb fejlődésére látszik mutatni. A kivitel értéke 1899-el szemben — mikor az csak 149 milliót tett ki — ismét esés folytán — 130 milliót emelkedett, a behozatal pedig az 1899. évi 333 millióról 216 millióra ment vissza, kétségkívül nagyrészt a rossz gazdasági helyzet befolyása alatt, ámbar egyes esetekben (mint a cukornál, épületállat, petróleumnál és szénnél) nagyobb beföldi természetes következtében. Ezt tehát majd csak a következő évek mutathatják meg, vajjon állandósul-e a kivitel többlet, a mi Románia gazdasági fejlődésére rendkívül fontos tényező, mert az általán háztartásában a iparvállalataiban elhelyezett idegen tőkét után a kamárát csak úgy fizetheti, ha nyersterményekből állandóan többlet vihet ki.

A behozatal kedvező gazdasági esztendő esetében minden esetben emelkedni fog, de a kivitel is tetemesen fokozható s kétségkívül emelkedni lehet mint az 1900. évi 280 millió frank, mert ezen év kivitelét egyrészt még az 1899-iki ismét esztendő terményeiből került ki. Az egyes árukat tekintve, a behozatal általában csökkent, de a kivitel emelkedett.

Rendeltetési, illetve származási országok szerint (bár ezek köztében erre nézve egybeállítás nincs) a gabonakivitel tekintetében első helyet foglalja el Belgium (Austria-Magyarország csak 188 vagonnal számít a buzakivitelben), liszthon Törökország, szarvasmarhákra, orzországra, sóban Szerbia és Bulgária. Baromfi, tojás (e czikkeken Németország is egyenlő mennyiségű szerepel), állati bőrök és épületi faanyagok Auszria-Magyarország után.

A behozatal majdnem minden ágban monarchiánk van túlsúlyban, kivéve természetesen a nálunk elő nem állított terményeket a szövő- és gépiparczikkeket, melyekben Németország, Anglia és Franciaország mint erős versenytársak szerepelnek, azonban az

összehozatalnál az 1900-ik évben mégis Auszria-Magyarország áll első helyen. Részletesebb adatok a külforgalmi statisztika II-ik kötetében lesznek csak találhatóak.

A román kormány elhatározta a cukorka-kör képviselőinek egygyűlését, hogy velők a czukor, illetve a cukoripartermékek mesztársairól tárgyaljan, mert a külföldre kivitt cukor után is fizetendő természeti prémium az államháztartás tulságosan terheli, mely meg hozzá a behozatal folytonos csökkenésé folytán, a cukorlét eredő vámvédelemtől majdnem teljesen leszáll.

Az a kérdés majdnem képviselői pedig egy petróleumeladási kartell létrehozásán fáradoznak, melyly az új eddig még nem sikerült, azonban talán mégis létre fog jönni. Állítólag a petróleum alapárát 9 lei-ben akarják megállapítani, melybe a fogyasztó tekintetében hozzájön a 7 lei-t kitevő állami adó és a közegyi fogyasztási adó, mely maximuman 12 lei-t tesz ki.

A sörteshushan Angliához való kivitele iránt újabb kísérletek történnek és Nielsen, egy nagy kiviteli czég képviselője, beutazta Moldvában a sörtesenyező vidékeket és a jassyi vághidrók óhaját a kivitel szervezni; megállapodások azonban a tekintetben még nem történtek.

Az egészségügyi tekintetében újabbban nem a legkedvezőbb állapotok uralkodnak, a ragadós száj- és körömájás a Duna melletti kerületekben már Bukarest körül is el van terjedve, a konstanzai kerületben uralkodott tavakonykört pedig még nem sikerült kiirtani, úgy, hogy az egészségügyi tanács ezen ragályos sikeres leküzdésé czéljából rendkívül türelmet volt költénytelenkedni.

Felső-Moldvában utóbbi időben egy nagyon kártevő hernyó lépett fel, mely ugyanazon időben Bukovinában is mutatkozott, s valószínűleg azonos a német „Gemüse-Büle” nevű hernyóval. A kormány kísérleteket tesz annak kiirtására, mint az a kertekben, a gabonában, és különösen a szőlőkben, nagy károkat okoz, miután az egész levélzetet rágja át.

A román közgazdasági miniszterium jelenleg azon tervvel foglalkozik, hogy egy tudóstíró irodát állítson fel, mely minden, a gazdákért érdeklő kérdésben felvilágosítást adna, s czélból az adatokat gyűjtésére is egyáltalán a külföldön megjelent, különösen Romániát érintő közleményeket figyelemmel kísérmé.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: de Pottere Bruns.

Németország. Huszonnégyórnyó végrehajtás. Mint hírték, a huszemtörvény végrehajtására vonatkozó határozatok október havában kerülnek a német szövetségtanács elé. A törvénynek azon része, mely a kolbászok és vadguly has bevételének tilalmára vonatkozik, tulajdonképp még a mult évben lépett életbe, de a törvény többi részét, mely a kézi mörlempnek létehatlyá, ez még előtte nem látott. Ismeretes azonban, hogy a törvény többi tiltó rendelkezései egy a törvény felvett határozatán szerint 1904. évi január 1-én új szabályozás alá kerülnek. Miután az egész törvény végrehajtásával egyáltalán nem sietnek, ugyáztalán, a mult évben többi rendelkezések egyáltalánan életbe sem fognak léptetve, mert még mielőtt az elkészítő munklatok a törvény életbeültetéséhez befejezést nyertek volna, az új szabályozás életbe valószínűleg már oly közel lesz, hogy már nem lesz érdek az új bevételi tilalmakat érvényre juttatni, melyek tartása csak egynehány hónapra szorítkoznak.

Elképzelhető, hogy a német kormánynak ezen magatartása, melyre valószínűleg az érdeklő külföldi kormányok kényszerítettek, a legnagyobb elkereskedés szűli a német mezőgazdák között, akik már így közel látva magukat a rég kívánt czélhoz, t. i. a külföldi hústermé-

nyek teljes kitáráshoz, most egy újszólva törvényel biztosított reményekben teljesen csaldnak. Hogy a törvényhozásnak ezen módja — mondja a *Deutsche Tageszeitung* — nem alkalmas arra, hogy a kormány iránti bizalmat növelje, ez kézzel fogható dolog. Használó határozatnyit foglalkoztat, mint ismeretes, az új vámtarifát törvénytervezés és; ennek 12-ik szakasza értelmében a szövetség tanácsa ruházhaték az a jog, hogy megállapítsa azon időpontot, melyben az új vámtarifát életbe lép. A huszemele törvényről szerzett tapasztalatok után a birodalmi tanács állása fogja elfoglalni ezen határozatnyit.

A Bund der Landwirte válmányának mint alkalommal közzétartoztatban, melyben az új német vámtarifát-tervezést szemben foglal állást, tudvalegile a tervezet egy főhíhalyú szintén azt rója fel, hogy az új vámtarifátörvény életbe lépése időszakkal nincs közös z ezért határozata második pontjában ezen hiány helyettesítést tartalmazott követelt.

Ki fejté a gazdasági tanács véleményét a német mezőgazdasági tanács állandó választmányra nézve azon sokat vitatott kérdéssel foglalkozott, vajjon ki viseli tulajdonképpen a gabonávmót, melynek teljes emeléséről van most szó. A tanács állandó választmány a megtartott tárgyalás alapján a következő megállapodásokra jutott: 1. A gabonávmót részben a belügyi foglalkozás, de részben a külföldi gabonatermesztés is végül a következő kereskedő is viseli. A termés nagyság és az attól függő kiviteli vagy behozatali szükséglet szerint a külföldi vagy a belöldi viseli a megterhelés nagyobb részét. 2. A külföldi gabonára eseten kívül a vámok ármelelő hatásait az érdeklődő kereskedővel, továbbá szállítási költségek mérséklésén, valamint vészidőszakok kizáró rövid lejárta válmihelyesen útján lehet egészen vagy részben megakadályozni. 3. Az élelmiszerek ára magassága nem áll közvetlen összefüggésben a vámok magasságával. 4. Oly számítás, hogy a vám által a belöldi gabona és kenyér ára mennyivel emelkedik és a gabonávmót mennyi kiadás többletét okoz egy család-nak, azon téren feltérhelő kiindulva, hogy a belöldi foglalkozók egyedül viselik a vámot, eszerint csak végtetés tévedésekre és hibás következtetésekre vezethet, egészen eltekintve attól, hogy a kenyér árának változása nem mindig követi a gabonárák változását.

Olaszország. *Olaszország borkivitele.* Az olasz hivatalos statisztika szerint Olaszország hazai borkivitelének mennyisége az 1901. év január—június hónapjában 620 ezer 938 hektoliter tett, 19 millió 860 ezer lira értékben, mely kivitel az 1900. év ugyanazon hónapjában kivitellett 1 millió 125 ezer 530 hektoliterrel, illetve 35 millió 386 ezer 253 lira értékkel szemben 504 ezer 592 hektoliter, illetve 15 millió 525 ezer 712 lira, vagyis közel 40%-nyit eszköskött mutat.

Az olasz földmívelésügyi miniszterium újabb időben szigorú ellenőrzést gyakorol az iránt, melyek külföldi importált rossz borokkal keverve hamis olasz bor kerüljön külföldre, különösen Ausztria-Magyarországra, mely szigorú ellenőrzés a hatóságokhoz tartozik azon utasítás-tiltás áll, hogy csak olyan kivitel szánt borokra adjanak származási bizonyítványokat, amelyeknél a keverés és hamisítás feltétlenül ki van zárva. Az ellenőrzés megkönnyítése czéljából a vámahatóságok minden borküldeményt, mely Olaszországra hozatik tartoznak bejelenteni, vagy a pénzügyminiszteriumnak, mint a rendelkezési hely hatóságának.

Részben tehát ezen szigorú intézkedések eredménye is lehet a fent felsorolt statisztikai adatokból kivilgáló ama tény, hogy Olaszország borkivitele Ausztria-Magyarországra az utóbbi időben rohamosan csökken.

Szerbia. *Szertóhus-kivitel.* A szerb állat-üzemeltetők szemben Magyarország részéről mindnyomban szigorított ellenőrzés folytán, Szerbia újabb időben mindnagobb kísérleteket

tesz oly irányban, hogy állattenyésztési terményeit nem élő, hanem leölt állapotban, mint húst értékesít. Belgrádban 2 év előtt óriási tökével és pazar berendezéssel épült sertés-vgyhóid működése, ugyiltszik az ezirányú vállalkozás sikerét mutatja, melyek biztosításához még az is járól, hogy a szerb kormány mindenféle intézkedésekkel parkodik az ország husterményeinek külföld piacokhoz való értékesítését lehetőleg megkönnyíteni. Így intézkedett az, hogy a szerb vasut újabbán ismét 30 hűtőberendezéssel ellátott vasuti kocsi szerelt fel, melyek a kis Szerbiából jelentékeny mennyiségű leölt sertés visznek; Budapest, Bécs, Bérg, Prága piacokra. Először francia vállalkozók, különösen a marsellei és egy dán vállalkozó, a londoni piacra is tett már sikeres kísérleteket. A bécsi húsvasútra egész éven keresztül szállítják a leölt sertéseket és nem mulik el vásár, melyen 80—100 darab szerb sertés eladásra ne kerülne.

A szerb sertésnek szállításiának ezen ki-váló jelensége annak tulajdonítható, hogy még mielőtt a belgrádi sertésvgyhóid működése megkezdődött, a vállalat vezetői már eleve is a húsak külföldi piacokhoz kedvező és állandó vevőket biztosított. — Így Marsellelőb egy Gázó nevű szakember, kinek a belgrádi sertés-vgyhóidban egész külön berendezést osztályt van, saját embereivel a francia piacok legényeinek megfelelőleg készíti el és csomagolja be az egyes husterményeket. Ugyanazt végzi egy bécsi hentes is, az osztrák piacokon és újabbán egy dán vállalkozó, a londoni piac számára.

Újabbán tudvalegile nálunk is hasonló vállalat létesítéséről van szó, mely azonban valószínűleg szintén csak akkor fog való sikerrel vezetni, hogyha működése megelőzően előtt, az egyes hustermények számára különböző külföldi piacokhoz állandó vevőköt előzetesen szerződésleg gondoskodva lesz.

Itt említsük meg, hogy nem rég Romániában is kísérlet történt az iránt, hogy a román marhahús az angol piacokhoz helyezze el. Egy román származék behozatali megengedése ugyanis azzal a tervvel foglalkozik, hogy a román kormánytól engedélyt eszközök ki francia és konzervált húsmeleket kivitelére Angliába. A származárhat a tervezet szerint Brailaha fogják levigálni és onnan kúnán e célra szánt hajókon a Dunán és a Fekete-tengeren keresztül Angliába szállítják. A kivitelről román állatok száma 63 ezer hínára, 15 ezer ökörré, és 10 ezer sertésre becsülük.

Ausztrália. *Szarvasmarhatenyésztés.* Ausztráliának legfontosabb állattenyésztési ága két-szengénkül a merinójuhnyésztés s előrelathatólag a messze jövőben is a juhnyésztés lesz Ausztráliának legfontosabb gazdasági ága. Ennek dacára Ausztráliának szarvasmarhatenyésztése is igen jelentékeny és csak nyúl jelentőségében, mióta a hus- és tejkivitel új szípen fellendült. Ausztráliában csaknem mindenütt lézik a szarvasmarhatenyésztést, ahol juhnyésztéssel foglalkoznak. Vannak azonban a világ-részek egy területéi, amelyek kizárólag csak szarvasmarhatenyésztéssel foglalkoznak.

Ausztráliában a husk világhírű helyében főleg állatok felnevelésével s felnőtt állatokéi élet állapotban való eladásával foglalkoznak, addig a tengerpart mentén óriási tenyésztések léte-sültek. Vannak gazdaságok, amelyek 40,000 db szarvasmarhát tartanak. A szarvasmarhák használósa ma két irányban történik. Először az állat, hogy az állatok óriási kővgyóhidokhoz levigattak s husk különböző módon konzerválva hozatik forgalomba, másodszo állat, hogy jobb minőségű testermékek hoztak forgalomba.

Ausztráliában csak nem régen is kizárólag fagyúra értékesítették az állatokat, eltekintve természetesen az ilyen csekély helyi fogyasztástól. Az újabban létesült kővgyóhidok levigattak állatok mind a húsból, mint a bőrből felhasználják s a leölt állatot egészen, vagy

felnevelve fagyasztott állapotban többnyire a Londonba szállítják.

A gulyatulakozások többnyire egyenesen a kővgyóhidra adja el állatát s kötelezi magát azokra közbizony időre beszállítani. A húsarak az utóbbi években nem emelkedtek, hanem igen jelentékenyen csökkentek. 1898-ban kilogramm marhahús ára 864 fillér, 1898-ban pedig 672 fillér volt.

A fagyasztott húsának kivitele rohamosan fokozódik, 1898-ban meghaladta a 15 millió méter-mázsát 78 millió korona értékben. Ma is nagyon számottevő tehát az a húsennyiség, melyvel Ausztrália az európai piacokat eláraszta s bizonyos, hogy a tekintetben versenyre hovatkozó érezhető lesz.

Még a husterményekkel nagyobb jelentőségűnek látszik Ausztrália tejgazdasága; teheneinek száma körülbelül másfél millió darabra tehető, tehát az egész szarvasmarhaállomány 13%-ára. Egy darab tehénnek átlagos tejmennyisége 1300 kilogramm téves, Ausztrália tejtermelése körülbelül 1950 millió kilogramm.

A tejértékesítés nagytelendőt azóta, hogy a tejelőgépek ott is elterjedtek. Igaznak a tudomány legújabb vívmányait is kihasználni, hogy jobb minőségű és tartósabb árut produkálhassanak. Alattalanos el vannak terjedve az úgynevezett tejfejtő állomások, melyek vagy privát, vagy szövetkezeti tulajdon képeznek, honnan csak a tejfelt szállítják a vajtermelő központokba, amelyek szintén vagy magán-vagy szövetkezeti tulajdon képeznek. A tej árá vidékekint 7—9 fillér között ingadozik, sőt olyan üzletek, melyek a tejet közvetlenül értékesítik, jóval magasabb árat is fizetnek. A vajnak az ára 275 korona között ingadozik s Londonban 50 kilogrammonként csak 12—14 koronával fizetik olcsóbban, mint a dán vajat. Az év vajtermelés körülbelül 50 millió kilogrammra tehető, amiből 13—14 millió kilogramm Londonban talál piacokra. Hogy mily óriási lendülettel vez az Ausztráliai vaj-kivitel Angliába, arról legközelebb fogunk megemlíteni.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

481. kérdés. Nagyobb mennyiségben termeszték takarmányrépát s minthogy a répalétes idején rendszeres tartás eszéknek vannak, aggodalom fog el, felvé attól, hogy az nedvesen ószsarkak megromlik; úgy tekintélyes gazdaságtól ugyan azt hallottam, hogy bármily nedvesen elfelidelhető a répa, anélkül, hogy e miatt a legkisebb baja is történneik. Kérek felvilágosítást: mennyiben áll ez?
482. kérdés. Bekésmegyei gazdaságban legelőt óhajtunk létesíteni. Minő füszegkevek volna legalkalmasabb? Mennyi szükségnek kat. holdankint s hol volna legutányosabban, legmegbizhatóbb mag, beszerzésre? A talaj száraz természetű homokos agyag. P. D.

483. kérdés. Közsgénk, melyhez a pusztá csatlakozva van már hosszabb idő óta sertés-örbáncz miatt állat van. A zárt állatorvos, miután a község lakói az elrendelt fertőtlenítést nem eszközölték s miután a község birája a törvény elő eltele előt kb. 2 nappal egy a község területén elhullott sertésre honcolás nélkül mint orvában elhullott állatot felgyeztet, nem bontja fel. Miután a közlésben alatti gazdaságban a csodásleg (uradalmi sertésfalka nincs) a fertőtlenítés a legfontosabban keresztülvitt s ehullás már 8 hét óta nem volt, a zárnak a pusztai eszékdek ezideire vonatkozólag való felbontását kértém. Szertize (10 nap óta) haszlatlan vártam a fő-zsigalróiból intézkedését.

A közlésben azonban a fennálló zárdacára minden héten a héli vízrárok alkalmazni val a községbeliek, mint a csatlakoztúsztak

és tanyák lakói árulják és veszik sertésleket — a zár alatt járlat nem adtván ki — járlat nélkül folyik a vásár s mindez a községhez közvetlen közelében. Kérem a tek. Szerkesztőségét.

1. Kétele-s a járási főszofigabiró megkeresemre hivatalos közegét kiküldeni az általam kérelmezett zárfeloldás czéjából, a megkeresésem indokpét felhozott és kéresem teljesítését lehetővé való állapotok megvizsgálása?

2. Az állategészségügyi törvény megengedi-e a fertőzött közeg területén az illeni államatel vásárra vinni és törvényes-e a járlat nélkül való adas-vevés?

3. Az új ügyekben az az u. n. másodfoku hatóság?

484 kérdés. Kérem a gazdaközönység érdekében — amennyiben az állatorvosok nézete eltérő — hogy sertésbuzer, torokkik esetleg okozhat-e marhánál antrax-lyépes betegséget? biztos-e az ojtás lépése ellen és az anyagok megbizhatók-e a szarvarmarhák és lovaknál? és bejótás nem jár-e veszéllyel, nem lehet-e abból esetleg fertőzés? **V. J.**

485 kérdés. **A. M. H.** a multkorban igen előnyösen nyilatkozott a *Jenner-Pasteur* intézet által forgalomba hozott *Lépfene* elleni ojtányagról és sertésbuzer elleni kétréndű szúrómól. Az említett intézet egy tájékoztató ismertetést küldött czimemre, mely összehasonlítást tesz ezen és a *Pasteur-Chamberland* módszer szerint előállított ojtányagok közt a szarv emrényre jut, hogy míg az utóbbitak hatása bizonytalan, sőt néha veszélyes, addig az elsőnek sikere csaknem abszolút. Miatán a *Chamberland-féle* sertésbuzer elleni ojtányag ellen tényleg csak a panasz, nagy örömmel kellene a gazdáknak fogadni az új szert, ha ugyan az megfelel a fennen hangoztatott tulajdonságoknak. Mivel pedig a gazda, kik minden képzelhető oldalról reklámokkal ellárasztanak, nem képes minden ajánlást szert kinyitni, a nagy öngnádagnak a szarv mivótláról bizonyosodást szerezni, tisztellelt kérem, hogy a *Jenner-Pasteur-féle* ojtányagok megbizhatóságáról becses lapjában nyilatkozik s ezáltal a gazdaközönység nagy részét újabb hátlára kötelezni sziveskedjék. **H. B.**

Felelet.

Takarmányrépa eltartása. **(Felelet a 481. sz. kérdésre).** A takarmányrépa akkor telet át legrosszabbul, ha fonyadt állapotban kerül a verembe. A nedves idővel ószarkotól répa, ha különben egészséges, hiba nélkül eáll, különösen ha a következőkre ügylünk: a prizmákat a fagyos idők bekövetkeztéig csak vékony réteg földdel kell fedni és amint száraz idő áll be, a prizma oldalain helyenkint ablakokat kell nyitni, azant $\frac{1}{2}$ -m. szélességben a földet lehuzni, amint a prizma jól átszellőtől a lehozott föld ismét a prizmákra huzandó.

Füvekérők középöntött talajra. **Cs. S. Felelet a 482. sz. kérdésre).** A szóban forgó talajra a következő fümgévekérők ajánlató:

Cynosuus cristatus	kat. holdankint
Avena pubescens	425 kg.
Lolium perenne	400 "
Festuca durisiuta	375 "
" pratensis	250 "
Poa pratensis	200 "
" trivialis	100 "
Trifolium pratense	080 "
" repens	070 "
Anthyllus vulneraria	100 "

Összesen..... 2600 kg.

Puszták zár alól feloldása. **(Felelet a 483. sz. kérdésre).** 1. Közégy (az orbáncz járványseri fellépése miatt elrendelt) zár esetén a községhöz közigazgatásilag csatolt pusztán fennálló zárt külön feloldani nem lehet és a

járás főszofigabiró ebből az okból nem is kötele (mert czéltalan volna) szakközéget a pusztá egészségügyi állapotának megvizsgálására kiküldeni. 2. Oly községhen, melyet a sertésbuzer járvány miatt zár alá helyeztek, sertésbuzer tartani nem szabad, mert új esetben az állategészségügyi törvény (1887; VII. L-cz.) végrehajtására kibocsátott rendelet 278. §-a értelmenél intezkedni kell, hogy az egyez község sertései egymással ne érinkezhessenek; a marhalevel nélkül történő adas-vevés törvényellenes és kiábják képez és a fertőzött törvény 154. §-ának a) pontján szánt 200 K-ig terjedhető pénzbüntetés alá esik.

3. Állategészségrendőri ügyekben a második fokon az illetékes hatóság a vármegyékben az alszám.

Lépfene és az ellene való védőojtás. **(Felelet a 484. sz. kérdésre).** A sertésbuzerban a szarvaknak sajátlaga, a lépfenétől teljesen különböző betegségre és azért nem is okozhat szarvarmarhán lépfenét (antraxot), Torokkik ellen tóbbféle betegséget értenek; közülük az egyik valóban lépfene, mely sertésben a toroktáj erős megdagadásában, nyelési nehézségekkel, a nyalkahártyák elkéklésében sb. szokott nyilvánulni; az e betegség szarvarmárhára átragadhat és a lépfenében meghalhat.

A védőojtás a lépfene ellen a Pasteur-féle ojtányaggal több mint másfél évtizedre terjedő tapasztalatok szerint jónak és hasznosnak bizonyult szarvarmárhánál, lovaknál, és juhoknál. Mint minden ojtás, úgy ez sem abszolúte biztos s mert elő bakteriumoktól tarvalás, esetleg fertőzés, okozhat de az ilyen betegségek nagyon ritkák és a többi új eredmények eléggé indokolják az ojtások igénybevételét. —

A Jenner-Pasteur-intézet ojtányagai. **(Felelet a 485. sz. kérdésre).** Az új intézet felől áll tudunk mi is többet, mint a mit a naplópap és az intézet prospektusai felőlé közöltek. Mint az utóbbitakban megismerjük, az ilyen forgalomba hozott terjedő ojtányagok tudományosan elvisek készülnék, de eddig az sem tudjuk, vajjon ezeket maga az intézet állítja-e elő vagy pedig csak külföldről hozott anyagok szállítását követeli.

A lépfene elleni ojtás a lépfenebacillus szelidítését spóráival történik *Rajovszky* módszer szerint, mely Oroszországban már évek óta alkalmazásában van. Az ojtányag tényleg jóval tartósabb, mint a Pasteur-féle, immunizáló értéke azonban az utóbbitól viszonyitva még nincs pontosabban megállapítva.

A sertésbuzerban elleni ojtás *Lorenz* német állatorvos módszer szerint történik, mely azóta *Schüz* tanár Németországban és *Leclainche* tanár Franciaországban is kipróbálták és jónak találták. Az új módszer előnyei a prospektus meglehetősen tulozsa. Határozott előnye az, hogy gyorsan hat s azért oltanyok ajánlató, a midőn a sertésbuzerban valamely fálkában már felépett vagy pedig bármely betegség veszélye nagyon fenyeget. A nálunk szokásos, még végtelenül sokszor és teljesen egészséges fálkában végzett ojtásoknál azonban előnye alig van a Pasteur-féle ojtásokkal szemben. A prospektus nagyon tulozsa az utóbbi ojtásnak egyfólt bizonylatlóságát, másfelől védelmisségét, mert ennek egyregek között a magyarországi tapasztalatok is ellenesek. Másrészt tulkezdés szinben van feltüntetve a Lorenz-féle ojtás biztossága, mert bizony ez sem föltétlenül biztos, mert az ezzel a módszerrel bejótott állatok között is észlelhető némelykor több, kevesebb elhullás, a tartós immunizálásnál pedig, mert ehhez elő kultúra is vétetik igénybe, ugyanazok a hátrányok forognak fenn, mint a Pasteur-féle ojtásoknál.

Az idejekorán végzett praeventív ojtások ojtások szempontjából a savjótsókoknak nagy hátránya a magas ár. A tartós immunitás létesítésére irányuló ojtásokban ugyanis maga az ojtányag az új módszer szerint darabonként

50–100 fillérbe, kerül míg ezzel szemben az eredeti Pasteur-féle ojtányag ára általában 18 fillér.

Há már most tekintete veszzük, hogy az eredeti Pasteur-féle antrax végetti ojtások nálunk következetesen kedvezők és általában kielégítőek s hogy az új módszernek a praeventív ojtásoknál tényleg alig van előnye, úgy az új módszer legfeljebb már fertőzött vagy nagyon fenyegetett fálkák bejótására tekinthető a régről módszernel alkalmasabbnak?")

Mind Ezeket csak egyen általánosításban a Rajovszky és a Lorenz-féle ojtások értékelő mondták, arról azonban, hogy a budapesti Jenner-Pasteur-intézet által előállított, illetőleg forgalomba hozott vagy hozandó ojtányagok valóban hatásosnak-e, illetőleg egyenlő értékűek-e a külföldön használt hasonló ojtányagokkal, az időszerűt semmiféle véleményem nem mondatunk. Nem tudjuk ugyanis, hogy a Jenner-Pasteur-intézet ojtányagait alkalmazták-e már a gyakorlatban, mindekelőt azonban nincsen tudomásunk olyan ellenőrző kísérletekről, melyek az új anyagok immunitási hatását bebiztosítják volna. Mindaddig pedig, amig ilyen ellenőrző kísérletek nem etnekek meg, véleményünk az új ojtányagok értékétől függően kell tartanunk.

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:

OMGE. közlemények	Olda
A főváros új vásári és kövágóhídi szabályrendelete.	1523
Budapesti külkereskedelmi forgalmáról.	1527
Közlődi hírek.	1527
Állattenyésztés.	
Apróságok az állattenyésztés köréből.	1524
Takarmányás.	
A murekpróba mint új eljárás.	1525
Állategészségügy.	
Magyarországi állategészségügye az 1900. évben.	1526
Trófalom.	
A magyar szent korona országainak közigazgatási állapota az 1900. évben.	1527
Levegőszékély.	1528
Legyek.	1529
Kereskedelm. közlések.	1531
Szerkesztői híretek.	1532

Az új közigazgatási múzeum. Egy ízben megemlékeztünk már arról, hogy a földművelésügyi miniszter a most bérházban elhelyezett mezőgazdasági múzeum czéljaira újra felépitési azokat a szép stílus palotákat, amelyek a millenniumi kiállítás történelmi csoportját képeztek s amelyekbe a kiállítás után a mezőgazdasági múzeum helyeztetett el ideiglenesen. Időközben az épületek, — nem lévén több időre tervezve, — használhatatlanná váltak. A mezőgazdasági múzeum czéljaira a lebontott épületek helyén s ugyanabban a formában, mint amilyenben az ezredéves kiállítás renaissance épülete és vajdahunyadi vára építve volt, új és költői épület paloták jöhetnek e ezek közből a renaissance paloták meg és úszon kezdek meg teljes erővel építeni, úgy hogy 1903-ban az már kézen lehet. A múzeum összes épületeit pedig 1904-ben fogják átadni rendeltetésének.

Nyers lenkóraküldemények szállítási díjkedvezménye. Magyarországi állomásokról (a határellenőrzés kivételével) a Magyarországi állomásra az ottani lenkóraküldemények és földelőző telep czimre akár saját, akár sajatlan állapotban elszállítandó nyers lenkóraküldemények után a m. kir. államasvat igazgatósága saját vonatit illetőleg az I. kivételés díjszabás díjtelenek alkalmazását engedélyezte rovatolás után.

Mezőgazdasági kiállítás Sopronban. A Sopronmgyei Gazdasági Egyesület által Sopronban, fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából rendezendő mezőgazdasági kiállítás, — melyről egy ízben már megemlékeztünk —

¹⁾ A magyarországi ojtásokkal szemert egyáltalán a Pasteur-féle ojtás is akárhánszor már nap által megkaszította a már felépített orbánjárnyant.

szepember 29-én nyílt meg. A kiállítás védnöke herceg dr. Esterházy Miklós. A kiállítás 10 főcsoportra oszlik, minden csoportnál csoportelnökök működnek, kiknek névsora a következő: *Sólymossy* Odón báró (I. csoport), *Bozay* Mihály (II. csoport), *Szilágyi* Kelemen (III. csoport), *Haller* József (IV. csoport), *Kéhofer* György (V. csoport), *Paltenokfi* Rezső (VI. és VII. csoport), *Richter* Gyula (IX. csoport) és *Schneider* Márton (X. csoport). A kiállítás felől minden a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, szőlőszedés, bányászattal terén előidézett Terménypont vármegye és Sopron sz. kir. város területéről, mezőgazdasági szükséglet cizkékét a származási helye tekintete vétele nélkül.

Gyapjúaukciók. Az idei másozlat sorozata árverések 1108-iki megnyitásátán vévők szép számban sorakoztak. A hazai és osztrák katonasztógyárosok majdnem mindnyájan és Németországúgból tekintélyes számu kereskedők jelentek meg. Noha a középminőségű termék ára már megindult egészen a legmagasabb szintre, a gyapjú paritás árfolyama nyomódott, amit egyen a német kereskedők vételei bizonyítanak, a vévők mégis tovább ármednyitést követeltek, amiből azonban eladók hozzájárulni nem akartak, tekintettel a londoni aukció 16. és 17-iki ármednyítésére. Így azután a forgalomban nehézséggé vált, a kárhelyi csak mintegy 2600 bál adottott el, mely eladásoknál a júliusi árfolyam alig tartotta magát. Csakis báránygyapjúk kelletek igen élénk érdeklődést. Ezeket még szeptemberi árakat teljes, sőt a finomabakat még tavalyi árakon felül is fizették.

A gyapjúárverés második és zárónapján az előző napi árnyagtól csak változások maradtak. Az általában vontottot árjantáltak csak az első osztályú középminőségű gyapjúknál alakultak némileg élénkebben, sőt a finom báránygyapjú rohanosan kelt el. Minden egyéb, úgy finom, mint görömba minőségű elhanyagolva maradtak. A vévők főleg magyar és osztrák katonai posztószövetek voltak. Kihelyz külföldi gyárosok és kereskedők csatlakoztak a kiállítás hangos árak körülbelül 3000 zsek adottak el. Fizettek: Középminőségű egynyiretti Ia 216—248 korona. Középminőségű egynyiretti IIa 180—210 korona. Szövetgyapjú 230—290 korona. Merinógyapjú 320—380 korona. Báránygyapjú középminőségű 200—280 korona. Báránygyapjú finom és legfinomabb 380—750 korona. Zsíros egynyiretti 80—116 korona. Zsíros báránygyapjú 80—117 korona 100 kilogrammonként.

A dohány égő képessége. A földművelésügyi miniszter rendeletére *Kerpely* Kálmán, a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatója és a dohánykísérleti állomás vezetője kísérleteket végeztetett annak megállapítására, mely dohányfajtának minő minőségűs kell, hogy égő képességük és fűonságuk fokozatosak. A kísérletek és *superfoszfát* kombinált trágyákkal végzett kísérletek értéke az ez évben is megelőző eredményt, egész új trágyával, a *jodovár* is végeztetett az állomás kísérletek, melyek a palánták erősebb fejlődésére mutatkoztak sikeresnek.

Magyar alma a külföldön. A földművelésügyi miniszter az értékesítési viszonyok javítá-

sára akként intézkedett, hogy minisztertanácsának illetékes osztályai a magyar termelőközönséggel és a külföldi forgóvásárlókkal kontaktusban legyenek. Ennek lehet köszönni, hogy földművelésügyi miniszterium gyümölcsészeti osztályában nap-nap mellett nagyobb külföldi gyümölcskereskedőknek és főleg németországiaknak való megszólalás való megrendelése érteket *almára*. Ezt a körülményt a termékek figyelmébe azzal ajánljuk, hogy akinek nagyobb mennyiségű földaló almája van, egyszerű levelezőlapon jelentsen be ezt a földművelésügyi miniszterium gyümölcsészeti osztályának, amely minden esetben közretal, hogy a magyar alma külföldön vévőkre kerüljön.

Lótenyésztési jutalomdíjosztás. Heves vármegye lótenyésztőbizottmánya a vármegye lótenyésztésének emelése céljából a földművelésügyi miniszter támogatása mellett, Gyöngyösön október hó 6-án lótenyésztési jutalomdíjosztást rendez. Dijjal kisgazdák részére pénz, nagyobb tenyésztőknek csakis arany, ezüst és bronz öbletevek fogalom adatit. Jutalomdíjakra hevesmegyei tenyésztők pályázhatnak.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapótk részére 1902. évi január hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig terjedőleg szükséglet és ajánlati uton fedezetelt nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményről az alábbi két kivonatot közöljük:

Katonai átvévo állomások
 Termény Zombor Újvidék Nagy- Versecz Pannosva
 Beszterce

Zab q. 124 123 124 230 138

Szállítási módokat, bánatpénz és az összes feltételekre nére részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. szegedi II. honvéderőlti parancsnokság.

Katonai átvévo állomások
 Termény Székes-Sopron Kapos-Nagy-Körmend
 Fehérvár vár Kanizsa

Zab q. 566 491 246 321 124

Szállítási módokat, bánatpénz és az összes feltételekre nére részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. székesfehérvári IV. honvéderőlti parancsnokság.

Szeszerrőgépek és egyéb készülékek versenyre. Párisban í. évi november hó 16-tól 24-ig szeszerrőgép és egyéb készülékek versenyre fog tartani. A verseny a francia földművelésügyi kormány rendezi. Franciaországban mezőgazdaságra kétszerez fűonságú árú bir, hogy maga a kormányt teszi meg e téren a kezdő lépéseket, mely nagyobb erővel rendelkezik s nagyobb áldozatok hozatalára képes ezen egy a mezőgazdaságra, mint a géppárisára nére nagyfontosságú kérdés előbbiről. A francia földművelési miniszter ugyanis í. évi szeptember 6-án kelt rendeletével tekintettel arra, hogy mennyire fontos a mezőgazdaság érdekében, ha a denaturált szesznek hájtőerő, világítás, vagy meleg előállítására szolgáló erőgépek és készülékek szerkesztői némi háttérrel rendelkezők, a denaturált szesz különféle alkalmazásnak tanulmányozására kiküldött hiv. zottság meghallgatásával" versenyt nyílt gépek és eszközök részére. A versenydíj érmékből

állanak. A versenyvel kapcsolatban nyilvános kiállítás is rendeznek. A versenyő gépek és eszközök a következő csoportokra oszlanak:

I. Erőgépek. 1. Helyhez kötött gépek: a) 2 lóerőig, b) 2—10 lóerőig és c) 10 lóerőn felül. 2. Hajóképek. 3. Lokomobílok, szivattyúgépek. 4. Magánjárók (automobílok) mindenféle czélokra (motoroképjárok, személy- és teher szállító kocsk, vontatógépek).

II. Világító készülékek. 1. Lózárlómák, a) tiszta denaturált szeszszel, nyilvános és házi világításra, b) karburált szeszszel, nyilvános és házi világításra. 2. Szahab lánggal égők, karburált szeszszel, házi használatra.

III. Mezőgazd. készülékek. 1. Fűtőüzemű készülékek és üzemeltetők, fűtők, virágházak stb. számdra. 2. Fűtőüzemű készülékek. 3. Különléte czélokra szolgáló készülékek; u. m. forrasztólámpák, vasaló-melítők, hajpadrótolemitők stb.

A konzul közleményekből. *Rómánia* *marhakieltele Oroszországra.* Jassy-i konzulátusunk írja, hogy Moldva felső vidékeinek Oroszországra, Odessza, Keresó és Szent Pétervárra irányuló ökrök és tehénkieltelek az utolsó években szűdár alá mentel jelentékenyen növekedett. Az orosz kereskedők Moldvában rendezett a sovány marhákat vásztrójk össze, ezeket Oroszországban hízalták s innen Németországba és Hollandiába viszik. A múlt évben állítólag 25,000 drb marhát szállítottak Moldva felső vidékei Dél-Oroszországra (Besszardiába). Az 1901. évi augusztus hó folyamán pedig Husi környékéről állítólag 4000 drb ökröt és tehent vittek Besszardiába. A marha-árak ennek következtében darabonként 30—40 frankkal emelkedtek. — **Bé szűret** *Spanyolországban.* Barcelonaól írják, hogy az idei spanyol szűret igen jó fog okozni, amennyiben tavalyról még sok bor maradt még és hordókbán is van hiány. Franciaországra eddig sok spanyol bort szállítottak keverési czélokra, de ez a kivétel is csökkenben van. — **Gyümölcskieltele.** Drezdából írják, hogy a gyümölcsüzlet az idén korán kezdődött. Magyarországra már augusztus felében érkeztek oda paradicsom, dinnye, szilva és alma és készlet jól kelt. A hó végén szerez szilva is érkezett a piacra jó állapotban. Igen jól fejlődött az üzlet az ódas asztali szőlőben, mely korán érkezett és elvált. A szűret hó volt és az árak igen olcsók, úgy, hogy a magyar szőlő versenyre meg van nehezítve. Alma már nagyon szűrreérkezik Sajtóországra és Magyarországra és jól kelt, bár a német termés is jól van. Münchenben a bajor Central- und Darlehenskasse gyümölcsüzletét közvetítő hely (Vermittlungsstelle) augusztus végén a következő árakat jegyezte mázsánként márkában: ribizke 12,00, piszke 10,50, áfonya 11,75, málna 23,00, körömdy 10,00, szőlő 10—20, korbálya 10—18, barack 32,00, ősi barack 30,00, szilva 10,00 márk. — **A komló árzása** *Bajorországban.* A müncheni es. és kir. konzul jelenti, hogy augusztus hó végén Pelső-Bajorországban a komló fejlődését a hívős éjelek sárosan befolyásolták, azokonvül helyenkint a főreg is pusztult. A befolyásolásban a h. korbálya és a mostani meleg éjelek daczára is a komló nagyon közepesen áll és kifogástalan

MAJNINEK ÖDÖN cs. és kir. udvari
magkereskedése
 BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-ut 23. sz.

Ajánl és vesz:

bíborherét, homok (szösös) búkkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi búkkönyt, tavaszi repcét, őszi repcét, (káposzta-repcét), mustármagot, csibehurt.

szép komló keresé látható. A növények sok helyen a levelettől, a fekete penész és liszt-harmat is megfertődte. Bár a reménybeli komló-termes nagysága ma még bizonyon meg nem állapított, annyi azonban már is bizonyosnak látszik, hogy az idei a mult évi termésnél gyengébb lesz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete. Alig mult egy hónapja, hogy a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* a m. kir. Eldményeljárású kormányzat megbízásából a mintegy 38 millió értékű állami biztosítások foganatosítását lett megbizva, máris egy újabb sikeréről adhatunk hírt, amennyiben Hajdu-Szoboszló város a legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén hozott határozat alapján a város tulajdonát képező összes épületeknek — városház, kórházak, iskolák, közgyűlésház, korema, stb. — biztosításával a Gazdák Biztosító Szövetkezéért birta meg.

Katonai lovak eladása. A *Kürtelék* előző számban hírt adottunk a temesvári, majd a kassai vonatvezeték lödöllományából kisorolt s gazdáknaq tenyészésére eladó anyakkancz kisorolásáról. Mint utjabban értesülünk, a pozsonyi 2-ik számú vonatvezeték a tenyészésre alkalmas kanczák kisorolása s eladása f. h. 29-én d. e. 9 órakor fog Pozsonyban a vonatvezeték lakányájában megtartani.

Az állatpolási és állatgyógyászati termelvényeket, melyek ami tulajdonában földművelő és állattenyésztő országokban oly nagy szükségletet és fogyasztást szíjéket képeznek, mindaddig külföldről szállítottak hazánkba s e révén is szűkezzek mentek ki tőlünk; újabb időben ezek már hazai készítésben és a külföldi föllihaladó minőségben, de jutányosab árakon kaphatók Jász Vilmos győzsertáróban Budapest, II., Szentér.

Összinté emléséssel kell adni Jász Vilmos győzsertáró, hogy az állatgyógyászati és állattenyésztés emelésére érdekében feladatára tette az állatgyógyászati czikkék készítésére s azok jutányosab árairal nagyobb elterjedésüket és közhasznú kihatásait előcsöietette.

NYILTÉR.*)

Stassfurti káinait

szavatolt 12.4% tiszta káli = **23—24%** ónsavas káli tartalommal,

Stassfurti káli-trágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = **74—76%** kén-savas káli tartalommal, továbbá mindenmü

egyéb műtrágyaféléket

elismerettünö minőségben legelőcsöbban szállít

„HUNGÁRIA”

mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvény-társaság

BUDAPEST,

V. ker., Fördő-utca 8. szám.

*) Az e rovat alatti közléseket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

1900. évi forgalom: 26000 zsdk.

**Felhívjuk
a t. o. z. gazdák-közönség
figyelmét**

a budapesti gyanju-anküzdökre,

melyek második sorozata

**f. év szeptember hó 18. és 19-én
tartatik meg.**

Az anküzdökre felkötött és **Gyapjuárverés** vállalat Budapest, **Dunaparti teherpályánvar** címzett gyapjuküzdö-mények a M. A. V. összes vonalat **telemes díjközelvényben, valamint ingyen rakításokban** részesítik.

Bejelentések* előadja s mindennemű felvilágosítás szolgálat.

**Gyapjuárverés vállalat
HELLER M. S. TÁRSA,**

BUDAPEST, T. Erzsébet-út 3.

KERESKEDELEM, TÖZSDÉ.
Budapesti gabonapiac.

(Guttmann és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)
Napjelentés a gabonapiacról.
1901. szeptember 20.

Amerikai jegyzékek hírábanban ma határozottan lángha születtek. A Kenéleiben teljes ártalomában nyilatkozott a hangulat, és az új tél vége mégis valami forgalom fejlődött. A jelenlegi irányzatja nagy helyőssal van a naponta hajóközlekedésekben telésköz szembizva, mely ártat az októberi szokványosra felmőndésán szállításra akarják felhasználni.

Külföldön is mindenfelé lángha az üzlet és a ma közlekedésben jutott rumániai híralatos termékekimutatás, mely szerint az ideig termés bucsban ötötök millió hektoliterrel, rozsbán 1.183.000 hektoliterrel, zabban 1.500 hektoliterrel jobb, repcében ellenben 1.199.000 hektoliterrel gyengébb, tovább is lánghitólóg fogja az üzletet befolyásolni.

Kén-sav nálnak ma elég jó kínálat, de gyenge vételök mellett lángha irányított követ; ekkor összesen körülbelül 20.000 mna, tíz fillérel olcsóbb árakon.

Race gyenge forgalomban melletti szűkítés ócsasága, árak nem változtak. Azonmál szállításra 19-20 koronát terjedő árak érhetőek el budapesti egyenértékben.

Takarékosság lángha a hangulat; változatlan árak mellett ma helyben minőség szerint 11-12 koronás árakat jegyzünk. Jobb minőségű áru helybeli malákja gyárosok által kis mennyiségben 19-20 koronával fizetett.

Zabban az irányzat és árak nem változtak. Minőség szerint helyben 19-20—18-30 koronát jegyzünk.

Tengerbéli gyenge a forgalom, árak nem változtak. Azonmál állításra budapesti egyenértékben 19-20 koronát jegyzünk, míg Kőbányán 19-30 koronát fizetnek.

Szeszfűlet.

A szeszüzletben e héten a forgalom és az üzlet-nem volt kielőgő és nagyobb kötések alig léteáltak, mert a nagyban vetők még szeptemberben régebbi kötésekkel el vannak látva. A kontingens nyereszes kínálata e héten élénkebb volt ismét és nagyobb tételek kerültek forgalomba változatlan ár mellett.

Helybeli finomítványárak részéről finomított szesz áránálma 115.50—116.50 K., adózatlanul 45.50—46.— K., denaturált szesz horlóstól 33 K. kell el.

Videki szeszüzimotok részéről finomított szesz adója 114 K., adózatlanul 44 K. volt ab állomás ajánvá és néhány kisebb tétel ez aron eladásra is került.

Galizából nagyobb kínálat csak denaturált szeszben volt 31 K. áron.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyereszes jobb vételök mellett 39.50—40.— K. kell ab termelő állomása kőbányai szállításra.

A kontingens nyereszes évi Budapestben 42—42.50 K.

Bébi jegyzés 41.20—41.00 korona kontingens nyereszeséről.

Prépa jegyzés 108.— korona adózat és kőbányai adózatlan szeszről.

Triestri jegyzés 14.70— korona kiviteli szeszről, 90% költelérje.

Kivitelre néhány tétel finomított szeszt vásároltak.

Budapesti heti jegyzés: nyáiban kienyisben koron

Finomított szesz — 116.50—116.50 117.50—118.50
Rizestőszes — 115.—115.25 117.50—118.50
Nyereszes adóva — 114.—114.50 116.50—116.50
Denaturált szesz — 33.—33.50 34.—35.—

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasúttalonszába s szállítva, készpénz fizetés mellett érteődök.

Vetőmagrak. (Masiner Odón tudósítása.)
Vörösherezag. Az elmúlt hét elején a forgalom élénkebb volt és ha jelenleg a piac nyugodtabb hangulatú mint az előző hétek hasonló időszakában szokott lenni, úgy az ma közléménynek tulajdonították, hogy egyrészt a kivétel még nagyon tartózkodó, másrészt Erély, mint ismert erős termőország eddig alig hozott valamit eladásra. A vételőkre nyomásérólóg hatott ama körülmény is, hogy az eddig kínált áru minőség tekintetében sok iránmál valdó javuló hátra, remélhetőleg azonban a örmészegek által kínált alacsony a minőségben is nagyobb lesz a választék és ez bizonyára élénkebb hangulatot fog kelteni.

Lucernamag. A Franciaországból beérkezett minták új áruból sok kívánmál velté hagynak hátra. A hont termelőknél minőségesek hamar vévőre találtak sőt még minőségeseket ártánylag magas ár környékén elerhető. **Balozsák** kevesebb czikket képez, de ami eddig kínáltatott, az mennyiségleg alig jöhet figyelembe.

Magyarországi üzletellen. Össz borsó, lombközlekedés és Szat-Jász rosz tovább is elég jó fogott.
Jegyzések 50 kilonként Budapesten:

Vörösherezag	—	—	50—56	—	korona.
Lucernamag	—	—	48—54	—	„
Muharag	—	—	7—7.50	—	„
Tavaszi búkány	—	—	7—7.25	—	„
Ószi borsó	—	—	7.50—8.50	—	„
Balozsák	—	—	12.50—13.50	—	„

Hedrich és Strauss „Királyalmom” üzleti tudósítása a „Kürtelék” részére. 1901. szeptember 20-án

	Rozsai szit				
Szám:	0	0/L	I	WR	II
	0	1	2	3	4
Ar: Kor.	23.30	21.70	20.80	20.50	19.30
	16.90	16.90	16.90	16.90	14.90

Kukoricazsára: finom (polenta) közép göromba
Kor. 17.— 20.— 20.—

Rizstakarományi szit Királyalmom doreca Takaralmýnra
10.80 K. 10.80 K. 9.60 K.

Rozsokorpa
0.70
Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysüt tisztasúgnak véve, szákkal együtt érteődök.

Lajza gumómal-r. jelentése a „Kürtelék” részére. Budapest, 1901. szept. 19-én. Netto-árak 100 kg-ért. Budapest, elegysüt tisztasúgnak, szákkal. Közlekedésnek nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Ar: K:	25.—	24.20	23.40	22.90	22.20	21.50	20.80	18.20	17.90

Rozsai szit:
0 O/L I FR II II/2 III RIgora
K.: 23.50 22.50 21.80 21.30 20.30 18.— 15.75 9.80

Az Ersebek-Gőmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Kürtelék” részére. Budapest, 1901. szept. 19-én. Közlekedésnek nélkül árak 100 kilonként, szákkal, összegsüt tisztasúgnak véve, a budapesti vasúti és hajóállomásokhoz szállítva.

Sz.: 0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ar: 25.—	24.40	23.90	22.40	22.—	21.40	20.40	17.90	15.70

8-as takarományi szit buzsokorpa finom göromba
11.40 8.90 8.90

Miként vált be Barthele takarmányszese?

A számtalan hozzánk beérkezett elismerő levelekből néhányat itt közlünk:

Személyes föllegetelem alatt próbát íve készítményével, azt teljesen kielégítőnek találom és kérék azbnal * * kgr. takarmányszest küldeni.

* * 1895. szeptember 25.

Rodl Melania báróné.

Az Önköztel rendelt takarmányszest fejtoheneknél, de különösen növekedő marháknál vároazonos felül jó, ugj hogy elhatároztam azt továbbra is használni. Készítményét a * * cs. és kir. gad. végkísérleti állomás által megvizsgálattam, az eredményével igen vagyok elégedve, a remélem, hogy takarmányszest minden állatállajdonosnál elismerésre fog találni.

* * 1894. december 29.

Jaritz Th. gard. intéző.

Tisztelettel kérék ujra * * kgr. phosphorvasas meszet borju etetéshez. Az eddigi takarmányszest etetésnél növekedő marháknál igen meg vagyok elégedve.

* * 1895. augusztus 18.

Bauer Henrik, intéző.

Az Önkö által szállított prácz. phosphorvasas méz különö, különösen az idén, midőn a takarmány jóformán semmi phosphort és meszet sem tartalmaz, rendkívül jó hatása van ezen takarmányszestnek a szarvasmarháknál. Még megjegyzem, hogy a marha nemcsak, hogy nem soványodik le, hanem a tejterményes fokozatosan szaporodik.

* * 1894. május 15.

Schornböck O., érdező.

Kérék ismét * * kgr. takarmányszest küldeni. Takarmányszestével igen meg vagyok elégedve, s mindig többet-többet rendelni, midőn az eredmény már mutatkozott e csakis a Barthele takarmányszest az elismerő legjobban.

* * 1895. június 15.

Schornböck, érdező.

Kérék ismét * * kgr. takarmányszest. Az utóbb küldött kitűnő szolgálatot tett. Volt tehenem, egy mely a takarmányátörzés miatt annyira nyálakolt lelt, ha egy ruhadarabbal elérhető, mohón megett az egészét. Takarmányszestnek néhány-szor adása után a nyálakot egy elumit és azóta több a teje is.

* * 1895. február 16.

Schweiger Flórián.

Takarmányszestem semmiféle kísérletnél nem tudom nélkülözni és megjegyzem, hogy az szarvasmarháknál, sertésnél, ugyiszinté szarvasoknál is mily rendkívül hatású. Működését a már teljesen meggyőződen, kérék szivesedéket ismét * * kgr. takarmányszest vasutón küldeni.

* * 1895. február 16.

Sykora Emil cs. kir. postamester.

Küldjön azonnal ismét * * takarmányszest szárazsáimnál különösen bevált.

* * 1895. június 24.

özv. Kirchlochner A.-né.

A próbálka takarmányszesttel teljesen meg vagyok elégedve, ugj a tehenné, mint a disznók igen szivesen veszik. A tyúkuk is szivesen eszik és mellette igen jól fejlődnek. Különösen jó étvágy gerjesztő.

* * 1895. augusztus 4.

Neumayer Gundisavl, plébános.

Az Önköztel rendelt takarmányszesttel teljesen meg vagyok elégedve; azt több más gazdaságban próbálkóknak bevezettem és eredménye borjakkal fölülösen észrevehető. Nagyon rozsz és lesoványított állatokhoz, melyeknek tovább fejlődésben igen kötelekédtem, néhány hét alatt csodákozomra magokhoz tértek és igen szívesen fejlődtek. Pecsénny malacoknál is kitűnő hatású a phosphorvasas méz. Orvosság marhák igen jól mezik ki takarmányszest etetése után.

* * 1896. október 8.

Barth János, földbírtokos.

Szivesedéket részemre * * kgr. takarmányszest küldeni. Műt énben kísérlelet teljesen vele által marháknál és szarvasoknál és az különösen bevált.

* * 1896. február 7.

Höcker Miksa, bírtokbirtok.

Takarmányszestem eredményével nagyon meg vagyok elégedve, gyenge tehenné gen erős, szép és erős csoportozat borjakat hoztak a világra, melyek a kiadást a takarmányszest bõven kárpótolták.

Zuklin Fr., plébános.

Takarmányszestével nagyserő eredményt értem el tehenémnél. Egy tehenem legnap egy igen szép, erős borjut ellett. Kérék szivesedéket ismét * * kgramot küldeni.

* * 1896. május hó.

Urb Péter, apátplébános.

Kérék szivesedéket azonnal továbbí * * kgr. takarmányszest küldeni, a mely állatállományomnál kitűnően bevált.

* * 1895. március 22.

Klusacek Emil, bírtokbirtok.

Már több ízben rendeltem Önkönel takarmányszestet és azt a legjobb eredményvel használtam szarvasoknál. Műta baromfiainak takarmányszestet keverek az ételük közé, mely a legnagyobb tében is legjobban sikerrel használtam, miért is azt bármikor a legmelegebben ajánlom.

* * 1896. október 13.

özv. Kirchlochner Mária.

Már 2 év óta hozatok Önkötel takarmányszest, a melyet állatállományomban a mai napig * * cs. és kir. gad. végkísérleti állomásnál. Egyszer fehére csoportot 1—14. éter teljes többet ad. A borjuk mindinkább erősödnek és jól állapítak. Borjas tehennékné nagyobb adag takarmányszest adok naponta s ezáltal szép, kövér és nagy borjukat nevelik.

* * 1896. október 16.

Lieon M., földbírtokos.

Az Önkö hozott takarmányszest felül a legnagyobb megelégedéssel nyilvánítjuk, hogy erős nemcsak a szarvasmarháknál, de lovaknál is igen előnyösen használható a csoportképzés elősegítésére mint azt három évi tapasztalatunk bizonyítja és ezért minden gazdának a legjobban ajánljuk.

* * 1896. október 8.

Baró Haupt-Stummer urad, intézőség.

Takarmányszestet a mi mezőgazdai (pális-talaj) vidékünkön a háziállatok igen szivesen veszik, mi azt egy kevés mártással vegyítve adjuk állatainknak. Ezzel elértek, hogy erős csoportozat csordák van a birtokunk az a véleményünk nyilvánítjuk, hogy a phosphorvasas méz napon minden állattartónál okvetlen szükséges.

* * 1896. október 8.

Gróf Plattor-léle urad, igazgatóúr.

Műta az Önkö hozott takarmányszest adjuk állatainknak, tehennékné ritkább a fordulást és az etetését, mint azelőtt.

* * 1896. október 9.

Potter Vilmos, urad, intéző.

Műtan takarmányszestet már három év használjuk, mint praktikus gazda azon véleményem nyilvánítom, hogy én ezen takarmányszesttel teljesen meg vagyok elégedve, mert az különösen tehennékné használva, ugj a tej mennyisége mint mindelőször; ökröknel — különösen búrnyagvetésnél — a növérsé és a házira igen kedvező befolyással volt, és a mártak az ugyvezett búrnyagvetéségtől mentes lettek.

* * 1896. október 11.

Jaworski Wladislaw, földbírtokos.

Műtan már több ízben hozattunk Önkötel takarmányszest, borjastehennékné naponként és darabonként néhány dekagramm takarmányszest rendszeres adagolás után az állattartók 4—5 kgramnál nehezebb borjakat voltak mint azelőtt midőn még takarmányszestet nem használtuk. Kérjük szivesedéket ismét * * kgot küldeni.

* * 1896. október 13.

Gróf Barbó-léle urad, intézőség.

Örömmel tudatom Önkötel, hogy mi a már több ízben hozott takarmányszestekkel minden tekintetben teljesen meg vagyok elégedve, mert egész állatnál azóta nemcsak borjak néznek ki, de még termékné a növényser értékesebb, legjobban az eredmény jóhalkán és malacoknál.

1896. október 11.

Baró Vraniczany Károly urad, intézőség.

Az Önkö hozott és felételeit takarmányszest igen kitűnő.

* * 1896. október 7.

Tudor de Florand, földbírtokos.

Az Önkötel több ízben hozott takarmányszesttel minden tekintetben teljesen meg vagyok elégedve. Szarvasmarháknál a legjobb eredményvel használtam mert nemcsak a növekedőmarhák lettek egészségesek és erősek, hanem a kellemetlen jászorlással teljesen felhagytak a marhák, miért is gyártmányt bármikor is a legmelegebben ajánlom.

* * 1896. október 13

Kotnik Fr., gyártulajdó, és földbírtokos.

B. erzőgűtöl már több ízben hozattunk és ez nemes vadak takarmányozására takarmányszest, melyvel igen meg vagyok elégedve és a vadak táplálására a legmelegebben ajánljuk.

* * 1897. október 7.

Gróf Hayons-Sprinzenstein erdőintézőség.

Árak: 5 kgr. próbára korona 2.—

100 „ vasutón „ 22.— ab Wien.

Nagyobb mennyiség vételénél megfelelően olcsóbb.

Leírások ingyen.

MICHAEL BARTHELE & CO.
WIEN, X., Kepler-gasse 20.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai m. kir. gazdasági tanintézet gazdaság-észére szállítandó

850 mm. széna és 800 mm. őszi szalmára.

Ugy a széna, mint a szalma az igazgatóság rendelkezésére mérten részletekben lesz szállítandó 1901. november 1. és 1902. május 1. közötti időszakban. Az árak az intézeti majorba berakva értendők. Jogában fog állani az igazgatóságnak 20%-el többet vagy kevesebbet átvenni.

A felajánlott métermérszánkenti eladási árat feltüntetést és 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok zárt borítékban „Ajánlat széna és szalma szállítására” című felirattal ellátva és készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ajánlatához melléklendő 900, azaz kilencszáz korona bánatpénz együtt legkésőbb

folyo évi október 10-án d. e. 10 óráig

a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához nyújtandók be.

Ugy a széna, mint a szalmából az árlejtés napját megelőzőleg két esomag 5 kőlos mintá küldendő be az igazgatóságához, melyek közül az egyik megbírálás végett ugyanezek október 10-én d. e. 10 órakor nyilvánosan és bizottságilag fel fog bontatni, a másik pedig megőrzés végett lepecsételtetni. Préselt áru szállításánál az ár a kassai vasúti állomáson fog érteni. Az igazgatóság részletekben való ajánlatokat is elfogad, a mely esetben a szénánál métermérszánkenti 60 fillér, a szalmánál 30 fillér bánatpénz csatolandó. 4671

A kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

Lóárverés!

Folyó év október hó 10., 11. és 12-én előírt katonai hatóság által Budapestben, a vonatlakत्या nagyudvarában VI. ker., Angyalföld, Arénaut és Lehel-utca sarkán körülbelül

300 darab ló

fog azonnali készpénzfizetés mellett **árverés utján eladatni.**

Az árverés mindenkor reggeli 1/39 órakor vevendi kezdetű.

A es. és kir. 4. számú vonatszállítási parancsnoksága.

Utánnyomás nem öljattatik. 4650

!! MEGJELENT !!

a nagyméltóságú m. kir. föltelvelésügyi miniszterium anyagi és az Országos Központi Hitelbiztosítékot érkező támogatása mellett

Dr. GALOVICS ZOLTÁN

A Magyar Szövetkezeti Jog

című műve, mely a szövetkezetre vonatkozó összes **Jogszabályokat**

tárgyalja és az összes szövetkezeti eszmé minden barátja számára

nélkülfelvetetlen kézikönyvvül szolgál.

Ezen mű utatlatul szolgál:

a szövetkezetek alapítására, a tagok jogviszonyaira, a közgyűlés, igazgatóság és felügyelőbizottságra, ezek tagjainak jogaira, kötelességére, felelősségére stb.

A mű ára parlamentesen megkötődte 4 korona 20 fillér.

Kötve 7 K. 20 fillér. Megrendelhető

a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

ACZÉL-SZÉLMÓTOROK

automatikus szabályozással szerelt és szélirány után, teljesen felszerelve, dugattyúszivattyúval, javított vascső-vezetőrudazattal és vezetőrud-csapágyakkal

ára 320 korona

Hőlégszivattyú-gépek szagtalan

petroleum-tüzeléssel; vízvezeték-csővek, szerelések és mindenemű szivattyú-berendezések.

„AGRICOLA“ Tul. Schwarz M.

Műszaki iroda és gépgyár. 4570

BÉCS, XX/2. Passetstr. 27. (f)

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Szarvasmarhák

gümökörja

végüljött elatitottak alapján pályázati jelölésű elatitok

irta:

Breuer Albert

közvagyóhídi felügyelő állat-
orvos

(A Magy. Orsz. Állatorvos-
Egyletet kiadványa).

Ára 1 korona

portómentes megkötődéssel

1 kor. 10 fillér.

Megrendelhető a Közte-
lek kiadóhivatalában.

10 drb elsőrendű fiatal

bonyhádi

fajtehén

eladó

a Felső-Margitszigeten, Budapestben.

E 10 tehén naponként 120 liter tejet ad, miről a vevő meggyőződhetik.

4662 Bővebbet:

Kohn Samu és József

Budapestben,

VII. Rottenbiller-utca 60. szám.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk

trieurjeinket

minden gabona tisztításra

5 kőli asztaltornyú beklődése mellett

speciális

trieurt

készítünk.

Lekopott trieurképevnt gyorsan és olcsón újjal felesle-
rölünk. Kivánsakra kéges árjegyzékek szolgálnak bér-
mentve. Jutalék mellett szőlő eláruók alkalmazást

nyerhetünk.

SZIVATTYUK

minden neme, hár, nyilvánor, mezőgazdasági és iparczélokra.

Legjobb gummi- és kender-tömők.

Mindenféle csővelek.

Árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

L. Wallfischgasse 14. sz.

Schwarzbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tisztes, szárazos és hídmerlegek fából és vashál, keresztméri, koslekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Emberierkeg, mérlegek házi használatra, baromnierkeg. Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyártása.

Mindennemű tejjgazdasági eszközt
és gépet szállít, tejjgazdasági telepek
és tejszövetkezetek rendez be az

Separator Részvény-Társaság

üzelőtt **Ffanhauser A.**

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

Óvári gazdasági akadémiát jelesen végezt, 40 éves
kezelőtsz, 20 évi gyakorlattal,

rendelkezőtiszti állást keres

nagyobb uradalom, procentuál mellett. Kíván-
tatra óvadékot ad. Jó ajánlati vannak. 4632

Czim a kiadóhivatalban.

Magy. kir. Államvasutak.

Hirdetmény.

130856/C-II.

Osztárk-magyar-bajgor vasuti kőtelek. Német-osztr-magyar vasuti kőtelek. Osztr-magyar-nyárczi vasuti kőtelek. Osztrák-magyar-lindau-voralberpi vasuti kőtelek. Osztrák-magyar-francia vasuti kőtelek. Keletnémet-magyar vasuti kőtelek. Nyugatnémet-osztrák-magyar vasuti kőtelek. Elba átrakodási forgalomnak. Rajna-wentfahau-osztrák-magyar vasuti kőtelek. Német-osztrák-magy. tengeri kikötői kőtelek. Belga-osztrák-magyar vasuti kőtelek. Németalföldi osztr-magyar vasuti kőtelek.

Ruma állomásnak felvétele az aszalt gyümölcs és szilva kúszmányok szállít-
ására érvényes kivételes díjazásokba.
F. évi szeptember hó 1-től való érvényesítéssel Runa állomás a felsorolt kőtelek-
ben aszalt gyümölcs és szilva szállítása érvényes kivételes díjazásokba az ott
foglalt díjazásai határozmányok betartása mellett a Mitrovicz-Sávapartira foglalt
díjfelekkel felvetetik.

Budapest, 1901. augusztus hó.
A m. kir. Államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

KÜHNE E., MOSON

mezőgazdasági gépgyárában

készülnek és az őszi időnyre szállíthatók.

Egy- és többvasu aczélekek, leggondosabb kivitelben és szerkezetben.

Boronák és rögtörő hengerek,

„Mosoni-Drill“ tolókeres és „Hungaria-Drill“

merítőkorongos bevált sorvetőgépek.

Tisztító- és szelelő-rosták, konkolyválasztógépek.

Borsajtók, szőlőszűzők és bogyzók.

Újl Szabadalmazott Casali-féle nagy morzsolók
erőműhajtásra. Takarmánykészítógépek.

Takarmánykamra
berendezések.

Főraktár:

Budapest, VI. ker.,

Yárczi-körút 57 n.

Árjegyzék szive-

sen kűldetik.

KI AKAR

= egyéves önkéntes =

LENNI ?

Mindazon ifjak, kik az előirt lakókat nem vá-
gósok, előkérelmítőkörre és foglalkozásukra való
ökönként nélküli megszerezhetik az egyéves önkén-
tes jogot. Aki más sor alatt állott, elkészit. Szüle-
itől írt körméző.

Propaganda lapra és újságra is küld
LICHTBLAU ALBERT
a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debreczenben.
Tanf. zűrtűs: eddigi DRAUGENTZ JAMOS m. kir. hon-
véderődes ny. és MAYER ADOLF ca. és kir. őrnagy ny.
Fellégyelő: a n. n. vállas- és közölt. ügyi m. kir.
minisztérium megírásából a tank. kir. főigazgató.

Haszonbérbe adatik

Komárom vármegye csallókői járás
Megyerics község határában fekvő **320**
holdas házilag kezelt birtok,
gazdasági épület és felszerel-
sekkel együtt, haláleset miatt. 4063

Felvilágosítást nyujt a tulajdonos

őzv. Koczor Ferenczné,
Komárom, Klapka-tér 142.

Előítzetési felhívás!

Waidmannsheil-ra

Képes főbírói vadászat, halászat, lövészet
és kutyatenyésztésre. Weidmannsheil az
összes austria és magyarországi vadászati lapok köz-
leglobban van elterjedve.

Előkelő kiállítás, jó czikkok, gyönyörű képek.

Ára negyedévenként 3 korona.

Mutatóványzatok kívánatra ingyen és bérmentve
az Weidmannsheil intézősége Klagenfurt. 4682

UJ! Kézi vetőgépek UJ!

keres, és filmegyek rost, mah.
árgo, kokorára elő. ártól.
lőcső, megfokarítás, sze-
bélyos szivcs, igen nagy
gyorsaság. Hasonlítható ber-
gyes. Székelyben, szerkesztés.

Olcsó és tartós
Ára 30 korona. Darabokért
szárazkötésű ár Wien.
Vezér elkövető

Echinger és Fernau,
TTTT Wien, XV. Neubaugürtel 7 és 9. TTTT
UU. Prospektusok kívánatra küldetnek. UU.

= 10 ezer holdas, bővíz terület levő =
bükkfa-makkoltatás
olcsón kiadó.
4650
Maros-Szlatinal uradalom,
állomás Tótvárad, Aradmegye.

Egyetemes és mélyművelő-ekék

acél gerendelyvel. állítható szarvakkal, pánczélemezekkel, aczélföntvényekestettel.

Többvasu ekék, Finom-, szántó-, csukló- és rét-boronák, Háromtagu- és egytagu hengerek.

Szabadalm. egyetemes-sorvetőgépek,

UMBARTY és TÁRSA BUDAPEST,

V. Váci-körút 60. szám.

Gőzszélkapcsolatok 12 léterőig. — Ipari mezőnyok 100

Jóval a napi áron felül vásárolok

löhére- és luczerna-

magot, mely úgy a szem nagyságára, mint színre és tisztaságra nézve elsőrendűnek mondható.

HALDEK maggyákereskedése,

Budapest, Károly-körút 9. sz.

Fairbanks Mörleg és gépgyártóársaság. Városi Iroda és raktár Erzsébet-ut. Andrássy-nál 16

Ószi vetésre ajánlunk vörös tarbuzát (Lásd a Wiener Landw. Zeitsung 1901. augusztus 15-iki száma). Rendkívül hozamú, kipróbált gyágtáló, rozsdá és megdőlésnek igen ellenálló lúdó fajta. Ára ab Zborowitz 100 kilónként 24 korona. Zsolnai önkormányzat-számházaik. — 200 kőig: alul nem adták el. Zuckerfabrik Zborowitz in Mähren. 4165

Uji Uji

Felső-Dunapartján... Hentálóképesség... ZSKSA JÓZSEF utóda

Rostály György ajánlja a legmegbízhatóbb gabona minőségű tisztes és szárazas-hímérleget. A budapesti gabona- és értéktörzse szállítója. Gyár- és Iroda: Budapest, Eötvös-u. 42. sz. Alapítvány 1872. Javítások pontosan. Árjegyzék bérmentve. (3511)

"OTTYNIA" Búrnyótt (1863-ban alapított) vállalat... BRETT E. & Co., gép-áru és vasbeszélő

Vöröstarka tinő és üsző... KÉTIÖN Friss tejűs tehenek

Leggyorsabb kezelés. Olósó telep. Magyar-vezetésű gépek

Szárazanyagok... KÖNIG ARNOLD

Búrnyótt (1863-ban alapított) vállalat... HENTÁLIKÉPESÉG

Henrik Ignác és Szőlőnk (Vasm.)

Gazdlák

hittud minőségű terményzsakot 85 fillérről kezdve... FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nagykorona-útsz 18.

Posnansky és Strelitz Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27. Gyár: Erzsébetfalva.

Aszfalt, Fedőpapírolemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolvas, Creolin-t stb. legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

A sertés javítása és hizlalása... JENCS-féle Magyar Restititios Flind

JENCS-féle Magyar Restititios Flind lovak és szarvasmarháknak. Állatok izom-erőjét fokozza és tartós, vékony, szelvényes és a húsok melege tisztábbá és edesebbé teszi, az aprócsontot átmozgatja. Ára 2 korona. Postán 2.60 k. beküldése után 1 hétra vissza kéri.

Magyar kir. állományzatok, 129. 108/91. CIL. Hirdetmény. Osztrák-magyar-bajor vasuti kőtelek.

Elsőrendű birtokbérleti!... mezőgazdaságról... mezőrendőrségről

mezőgazdaságról... mezőrendőrségről... meliorációs munkák... meliorációs munkák... meliorációs munkák

OÓZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET és GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőkeletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD vezetőkészlet számba.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. szám.

Ajánlja méréselt áron a jelen időnyre

SACKRUDOLF elismert kitűnő gyártmányait

Aozéleket,
Vasboronált;

Sack
gépek
rehabilit
és szilárd
kőbő-répakapalót,
soros
szőlőmivelő
és gátos
eszközekt.

Es alkalommal különösen felhívja a t. gazdaközönség b. figyelmét az általa képviselt

DEERING-féle **a világ legnagyobb amerikai aratógépek gyárának hírneve**

fűkaszalógépeire, marokrakó és kévektő aratógépeire,

valamint egészen **SZENÁGYUTO** és **szénafogó gépeire, mely gépekkel lehet**

Bizonyítványok fenti gépekről, kimértű árjegyzékek és készleges felvilágosítások

A **podóllói m. kir. baromfitermesztő-telep és munkásképző-iskolának**

származott, mindkétnevelési álmul, langán kopaszak, fehér és sárga magyar, koudán, viandott és sőtétráma tyukok és péknyi kacskák, francia-, bronz- és fehér pulykák, emendi ludak, fehér, szürke, bronztyúngyíkok és pávak október 1-től eladtnak.

Árak tekintet nélkül a nemre, tyukok, pulyngyíkok és kacsáknál darabonként **10 korona**, pulykák, ludak és pávaknál darabonként **20 kor.**

Megrendelések a megfelelő összeg előleges beklüldése mellett a fenti telep és iskola vezetőségéhez intézendők.

A **2648101 m. kir. baromfitermesztő-telep és munkásképző-iskola** vezetésébe. 4648

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára

BUDAPEST, Kőtelek-streza 6. sz.
Üllői-ut. melett.

Ajánlja jól felismerési mekkorát mindenféle,

gőzcseplőkészletek

javítására.

RAKTÁRON TART:

mindennemű mérőgazdasági gépeket és eszközöket, a m. vetőgépeket, resztákat, kéceket

marzolókat, szeszkavágókat 3241

Járgányo- és tisztító cseplőkészleteket.

Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Első Magy.

Gazd. gépgyárból készült új gőcséplőgarantárakat.

Csereszleket költetnek. — Méréselt árak, kedve 6 fizeteli feltételek.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kaimitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

A család és baracczai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

Vesszőszállítási hirdetmény.

A vezetésem alatt álló állami szőlőtelepeken a jövő év tavaszán szükséges mintegy **három és fél millió szőlőjező-vesszőnek szállítására ajánlati tárgyalást nyitok.**

Szükséges lesz fajtatinkt több százezer Furmint, Hárslevelű, Ezerjó, Olasz Rizling, Szerémi Zöld, Rajnai Rizling, Tramini, Fehér Burgundi, Kővér szőlő, Szebra Muskotály (Muscat Lunel vagy Frontignon) Erdei (Fehér Bakator), Piros Bakator, Sauvignón, Leányka, Kadarka, Blaufränkisch és Carbenet vessző.

A vesszők felelérésben még a folyó év őszén, másik felelérésben pedig a jövő év márciusában lesznek szállítandók s egyenesen 8—14 mm. vastagoknak kell lenniük.

A szállított vesszők fajazonosságáért, érett és betegségtől ment voltáért, valamint a felajánlott vessző szállításáért teljes felelősséggel tartozok.

Legalább százezer darab vesszőnek szállítása wagonokba szabadon rakva is törthetetik, kisebb mennyiségű szállítmányok okvetlen ezrenként csomóltan lesznek küldendők.

A kelőlen felbélyegzőt szállítási ajánlatok f. évi október hó 5-ig nyújthatók be.

A család és baracczai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

4667

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r. t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáky-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méreteket. Átlakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készületeket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453